

Lokalt ledd utveckling

LEADER

SYDÖSTRA SKÅNE

LÄGESRAPPORT 2022

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska struktur-
och investeringsfonderna

2022-01-01 – 2022-12-31

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	4	Hållbart hästföretagande i sydöstra Skåne	44
Vad är leader?	5	Från SFI till arbete	46
Insatsområde 1	8	Marinpedagogisk verksamhet	48
Insatsområde 2	9	Förstudie samverkan invasiva arter	50
Insatsområde 3	10	Österlens sköna vattendrag	52
Hallå där!	11	Hållbara gräsytor för sport och fritid	54
Resultat så här långt	12	Tillsammans för biosfärområde Vombsjösjön	56
Ekonomi / Projekten	13	Geokids	58
		En vik i Sjöriket Skåne – Arkelstorpsviken	60
<i>Avslutade projekt</i>			
Destination Häst Sydöstra Skåne	14	<i>Pågående projekt</i>	
Förstudie Hantverkskompetens	16	Innovationscenter för landsbygden	62
Must-SM i Kivik	18	Mitt Simrishamn	63
Nötodling Österlen	20	Satellitkinn	64
CIRCLE	22	Naturupplevelse runt hörnet	65
Equine Monitoring	24	Specialsökshundar	66
Färs fisk – Från hav till bord	26	Landbaserad uppfödning av sportfisk	67
Transnationellt samarbetsprojekt säl och skarv	28	Hållbar ekonomisk tillväxt på landsbygden	68
Fiskabonnemang direkt till konsument	30	Fika för livet!	69
FXH – Future Experience Hub	32	Vår plats i biosfären	70
Yalla Sjöbo	34	Säkra slingan i Vollsjö	71
Solvalla Bygdegård	36	Nytt liv i Österlens gamla äppellundar	72
Mountainbikeleder	38	Hållbar sjömat genom vårdfiske	73
La Source	40		
Kulturnavet Österlen	42	Slutord	74

Foto: Fredrik Ekeblad

INLEDNING

2022 var ett intensivt år. LEADER Sydöstra Skåne tilldelades en utökad budget från Jordbruksverket för förlängningsåren varpå vi gick ut med att vi ville få in nya projektansökningar. Och det fick vi.

Det kom in ansökningar till såväl stora som små projekt. Men innan dess hade vår anställda personal hjälpt projekten genom hela ansökningsprocessen. Julia höll i introduktionsmöten för nyfikna och för framtida projektägare, Kristin coachade projekten och hjälpte till med ansökan och budget och Sylvia fick gå upp lite i arbetstid för att hinna med all handläggning. Slutligen kom projekten upp för behandling i styrelsen, och det var vår tur att jobba lite.

Inför våra styrelsemöten är vi uppdelade i fyra bedömningsgrupper med ledamöter med olika kompetenser. I dessa mindre grupper diskuterar vi projekten och därefter bedömer vi dem genom att sätta poäng på olika urvalskriterier. Det är alltid två olika grupper som bedömer samma projekt och det utgör en bra grund till styrelsemötena, där projektet slutbedöms och beviljas, avslås eller återremitteras.

Det kan ibland kännas som en omständlig process, men när man tänker på att det handlar om offentliga medel och ibland ganska så stora belopp så känns det ändå helt rätt att arbeta så.

Under 2022 fick vi in många nya intressanta projektansökningar och vi beviljade upp den största delen av den utökade budgeten. Vi hade bra och roliga styrelsemöten med många intressanta diskussioner.

Nu när vi sakta men säkert närmar oss slutet av den här programperioden så är det många projekt som avslutas. Under 2022 avslutades till exempel CIRCLE, ett transnationellt samarbetsprojekt med fyra andra leaderområden i Sverige, Finland och Luxemburg med cirkulär ekonomi på agendan.

Även vårt egna ungdomsprojekt La Source avslutades under 2022. I La Source kunde unga i sydöstra Skåne söka upp till 25 000 kronor till ett projekt av och för ungdomar. Dessa projekt bedömdes av en särskild ungdomsstyrelse. La Source fick genom alla sina delprojekt mycket positiv uppmärksamhet i media.

Så sammanfattningsvis var 2022 ett intensivt, idérikt och roligt år och jag tror att både vi i styrelsen och de anställda känner en stolthet över de projekt som beviljats stöd.

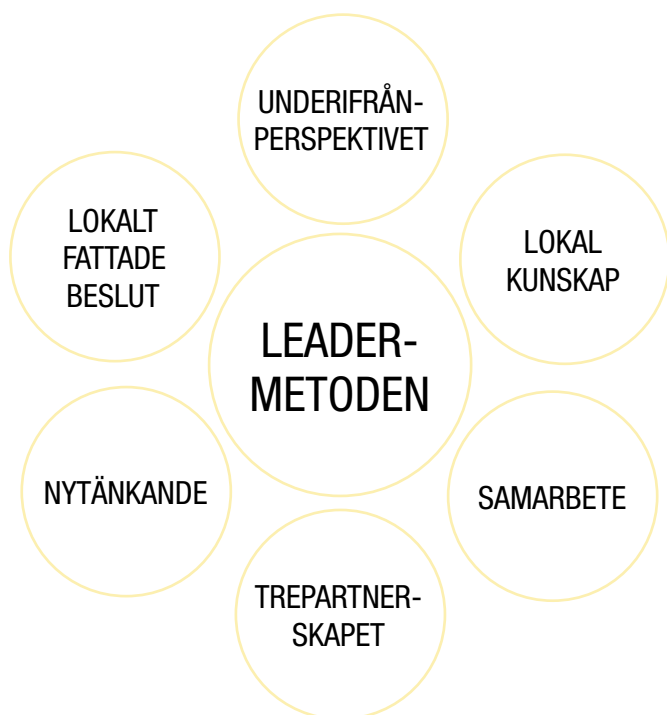
Janet ten Have
Ordförande
LEADER Sydöstra Skåne

VAD ÄR LEADER?

METOD OCH STÖD

Leader är två saker: dels en metod som använts inom EU sedan 90-talet och dels ett stöd till lokala projekt som på olika sätt kan bidra till lokal utveckling.

Leadermetoden går ut på att tillvarata lokala initiativ och förutsättningar och har ett starkt underifrånperspektiv. Metoden bygger på ett viktigt samarbete mellan offentlig, privat och ideell sektor – det så kallade trepartnerskapet.

Själva begreppet Leader är en förkortning av en fransk mening som betyder: Sammanlänkade åtgärder för att stärka landsbygdens ekonomi.

LEADEROMRÅDET

Varje leaderområde har en egen organisation som i leadersammanhang kallas för lokal aktionsgrupp – LAG.

Varje LAG har ett kontor, en styrelse, en budget och en lokal utvecklingsstrategi.

I Europa finns det cirka 3 500 leaderområden

varav 48 finns i Sverige

och Skåne har 7

LEADER Sydöstra Skåne omfattar kommunerna Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystad.

Inom Havs- och fiskerifonden bildas ett utökat leaderområde med ovanstående kommuner samt Bromölla, Kristianstad, Osby och Östra Göinge kommun.

VAD ÄR LEADER?

LAG-STYRELSEN

Varje leaderområde har en LAG-styrelse vars främsta uppgift är att bevilja projekt och se till så att målen i den lokala utvecklingsstrategin uppfylls.

Styrelsen består av ledamöter från ideell, privat och offentlig sektor. Denna sammansättning innebär inte bara en oöverträfflig kompetensbank utan bidrar också till en bättre helhetssyn på leaderområdets förutsättningar.

Den 31 december 2022 satt följande ledamöter i LEADER Sydöstra Skånes LAG-styrelse:

Ledamöter från offentlig sektor

Madeleine Lundin, Simrishamn
Johan Tykesson, Sjöbo
Monika Jingmond, Tomelilla
Mattias Johansson, Ystad
Lars Persson, Simrishamn (suppleant)
Kamilla Danielsson, Sjöbo (suppleant)
Stefan Persson, Tomelilla (suppleant)
Emma Bruce, Ystad (suppleant)

Ledamöter från ideell sektor

Martin Svensson, Simrishamn
Angelica Andersson, Sjöbo
Janet ten Have, Tomelilla
Patrik Karlsson, Ystad
Sofia Osburn Sarstedt, Simrishamn (suppleant)
Anna-Linnea Abrahamsson, Ystad (suppleant)

Ledamöter från privat sektor

Maria Hammenberg, Simrishamn
Rigmor Löfvenhamn, Sjöbo
Carina Almedal, Tomelilla
Petter Gustafsson, Ystad
Ingmar Thorén, Sjöbo (suppleant)
Ann-Sofie Larsson, Tomelilla (suppleant)

Ledamöter med särskild havs- och fiskerikompetens

Bengt Andersson, Ystad
Leonor Lavröd Sologuren, Ystad

LEADER Sydöstra Skåne ger stöd till lokala idébärare som har för avsikt att arbeta efter leadermetoden i samverkansprojekt som kan stärka och utveckla ett konkurrenskraftigt sydöstra Skåne.

VAD ÄR LEADER?

VERKSAMHETSKONTORET

På verksamhetskontoret i sydöstra Skåne arbetar från och med den 1 januari 2023:

Kristin Sjövall, Verksamhetsledare

Julia Falkman, Kommunikatör

FINANSIERING

Verksamheten och projekten finansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna: Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Havs- och fiskerifonden, Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden. Även den svenska staten och medverkande kommuner går in med pengar.

Den totala budgeten för LEADER Sydöstra Skåne under programperioden 2014-2020 var vid starten 49 500 000 kr. Under 2021 tilldelades leaderområdet ytterligare 14 414 042 kr för två förlängningsår.

LOKAL UTVECKLINGSSTRATEGI

Den lokala utvecklingsstrategin för LEADER Sydöstra Skåne är framtagen för att främja landsbygdsutveckling i de ingående kommunerna. Strategin ligger till grund för styrelsen i sitt arbete med att bevilja stöd till projekt.

LEADER Sydöstra Skåne arbetar med projekt utifrån tre övergripande mål:

- Ökad samverkan och utbyte inom/mellan näringar kring närproducerat och nya lokala marknader.
- Förbättrade kommunikationer och tillgänglighet för ökad attraktivitet och framtidstro för boende, besökare och företag.
- Ett område som bevarar natur- och kulturvärdena och har en god vattenkvalité.

Horisontellt löper ett mål om en hållbar utveckling genom följande tre dimensioner:

- Ekologisk hållbarhet
- Social hållbarhet
- Ekonomisk hållbarhet

Till de övergripande målen har tre insatsområden tagits fram för att tydliggöra strategins inriktning:

1. Närproducerat och nya lokala marknader
2. Kommunikation och tillgänglighet
3. Naturvärden och grön och blå tillväxt

Varje projekt som beviljas stöd placeras inom ett av ovanstående insatsområde. På följande sidor kan du läsa mer om dessa insatsområden och dess delmål.

INSATSOMRÅDE 1: NÄRPRODUCERAT OCH NYA LOKALA MARKNADER

Delmål 1.1: Samverkan mellan näringar för utveckling av besöksnäringen och nya lokala marknader, t.ex.:

- Utveckla lokala marknader för närproducerade produkter och tjänster
- Göra de närproducerade varorna mer tillgängliga och kända
- Utveckla nya metoder för försäljning
- Samverka kring varumärkesbyggande, marknadsföring och distributionskanaler
- Verka för att säsongsanställningar övergår till åretruntanställningar
- Skapa nya arbetstillfällen

Indikatorer (antal): företagsutvecklingsprojekt, samarbeten, arrangerade utbildningar, deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder, nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter), nya produkter och tjänster, nya testade marknader.

Delmål 1.3: Ökad lokal förädling/produktutveckling samt diversifiering bland jordbruks- och fiskeföretag, t.ex.:

- Stödja produkt- och företagsutveckling
- Skapa arenor för kunskapsutbyte och kontaktskapande
- Utveckla varumärken och unika produkter
- Höja kunskapen kring marknadsföring och försäljning
- Verka för mångfald och diversifiering av företagen
- Verka för att bevara och skapa arbetstillfällen

Indikatorer (antal): företagsutvecklingsprojekt, nya produkter och tjänster, samarbeten, skapade företag, nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter).

Delmål 1.2: System och metoder för kompetensöverföring och samarbeten inom/mellan privat, ideell och offentlig sektor, t.ex.:

- Utveckla system och metoder för kompetensöverföring
- Genomföra kompetenshöjande insatser för företag, föreningar och andra aktörer
- Stödja företag, föreningar och andra aktörer att bli exportmogna och bättre kunna svara mot marknadens efterfrågan
- Finna nya sätt för samarbete och utbyte med andra länder
- Verka för att bevara arbetstillfällen

Indikatorer (antal): företagsutvecklingsprojekt, samarbeten, arrangerade utbildningar, deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder, insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området.

Delmål 1.4: Ökad framtidstro och hållbar tillväxt inom jordbruk, fiske och hantverk, t.ex.:

- Stödja lokala aktörer i utvecklingskedet
- Bevara hotad kompetens i området
- Utveckla fiske- och aktivitetsturismen på ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart sätt
- Utveckla nya marknadsföringsmetoder och nya försäljningskanaler
- Påverka regelverk som idag är mer anpassade efter storskalighet snarare än småskalighet
- Skapa nya företag
- Verka för att bevara och skapa arbetstillfällen

Indikatorer (antal): nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter), skapade företag, insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området, projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro.

INSATSOMRÅDE 2: KOMMUNIKATION OCH TILLGÄNGLIGHET

Delmål 2.1: Attrahera och utveckla kompetenser och nya lokala finansieringsmöjligheter, t.ex.:

- Öka områdets konkurrenskraft
- Matcha rätt kompetens med rätt jobb
- Genomföra kompetenshöjande insatser
- Utveckla och testa nya lokala finansieringslösningar
- Verka för att fler som står utanför arbetsmarknaden får sysselsättning
- Öka antalet invånare med eftergymnasial utbildning

Indikatorer (antal): aktörer som provat nya finansieringsmöjligheter, utvecklade eller testade nya lokala finansieringsmöjligheter, arrangerade utbildningar, deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder.

Delmål 2.2: Förbättrad fysisk och digital infrastruktur, t.ex.:

- Verka för förbättrad fysisk och digital infrastruktur
- Utveckla metoder för samåkning
- Bidra till informationsspridning om det kollektiva resandet
- Utveckla digitala lösningar som kan förenkla människors mobilitet

Indikatorer (antal): tillgänglighetsprojekt, fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga, projekt som syftar till ökad hållbar mobilitet, nya produkter och tjänster.

Delmål 2.3: Inkludering av områdets invånare med fokus på unga och nya svenskar, t.ex.:

- Involvera unga och nya svenskar i utvecklingen av bygd
- Utveckla befintliga eller skapa nya dialogformer och forum
- Inkludera unga och nya svenskar i styrelser, byalag etc.
- Verka för att fler som står utanför arbetsmarknaden får sysselsättning
- Genomföra kompetenshöjande insatser
- Skapa nya fysiska mötesplatser och utveckla befintliga

Indikatorer (antal): unga och nya svenskar som drivit projekt, aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar, nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga, deltagare inom målgruppen för nya svenskar, unga deltagare i projekt.

Delmål 2.4: Ökad tillgänglighet, utbud och kvalitet av natur-, kultur- och fritidsaktiviteter, t.ex.:

- Verka för att förlänga besökssäsongen
- Utveckla klimatvänliga aktiviteter
- Samverka kring förbättrad tillgänglighet till våra natur- och strövområden
- Skapa nya företag och arbetstillfällen
- Länka samman vår kulturhistoria med vår kulturnutid och framtid
- Öka utbudet, kvaliteten och tillgängligheten inom natur-, kultur- och fritidsverksamheterna i området

Indikatorer (antal): skapade företag, nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter), projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong, företagsutvecklingsprojekt, tillgänglighetsprojekt, företag som får stöd, organisationer som får stöd, nya produkter och tjänster.

INSATSOMRÅDE 3: NATURVÄRDEN OCH GRÖN OCH BLÅ TILLVÄXT

Delmål 3.1: Förbättrad vattenkvalitet och skydd av den biologiska mångfalden, t.ex.:

- Verka för att förbättra miljön och vattenkvaliteten i Hanöbukten, södra Östersjön samt våra sjöar och vattendrag
- Verka för att minska miljörisker
- Verka för att skydda den biologiska mångfalden, naturvärdena och ekosystemtjänster
- Stödja stabila ekosystem
- Skapa tillväxt som stämmer överens med vad ekosystemtjänsterna klarar av
- Bidra till hållbar vattenhantering
- Samverka med högskola/universitet kring dessa frågor

Indikatorer (antal): miljöprojekt, insatser som gynnar biologisk mångfald, samarbeten med universitet/högskolor.

Delmål 3.2: Ökad omställning till hållbart kretsloppstänkande, t.ex.:

- Skapa förutsättningar för omställning till förnybar energi
- Bidra till energieffektivisering
- Öka kunskapen kring förnybar energi
- Skapa förutsättningar för omställning till ett hållbart kretsloppstänkande

Indikatorer (antal): miljöprojekt, insatser med fokus på kretsloppstänkande, metoder för utveckling av förnybar energi.

Delmål 3.3: Ökad kunskap och intresse för hållbarhetsfrågor och naturen, t.ex.:

- Öka förståelsen och kunskapen kring hållbarhetsfrågor och naturen
- Samverka för biologisk mångfald och kring förbättrad tillgänglighet till naturen
- Samverka med högskola/universitet kring dessa frågor

Indikatorer (antal): tillgänglighetsprojekt, aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen, samarbeten med universitet/högskolor, arrangerade utbildningar, deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder.

HALLÅ DÄR!

Paula Nilsson, kommunalråd Ystad

Vilket leaderprojekt i sydöstra Skåne imponerar särskilt på dig?

Leader utgör ett stöd till projekt som kan bidra till lokal utveckling i sydöstra Skåne, vilket gör det svårt att endast utse ett. Men om jag ska välja så får det bli projektet Innovationscenter för landsbygden då det är ett incitament för att stärka landsbygden och tillväxten för att på så vis skapa bättre förutsättningar för näringslivet och en levande landsbygd.

Hur viktigt är Leader och leadermetoden för den sydostskånska landsbygden?

Leader skapar förutsättningar för att kunna genomföra projekt som stärker det sydöstra hörnet. Att arbeta utifrån ekologisk, social samt ekonomisk hållbarhet innebär även en långsiktighet som ger stabilitet. Samtidigt som det gynnar samverkan i sydöstra Skåne och därmed bidrar till utveckling och som gör att vi gemensamt kan arbeta mot ökad attraktivitet för näringsliv, boende och besökare.

Johan Ljungquist, Scandinavian Aquasystems AB (Gårdsfisk), projektägare

Vilket leaderprojekt i sydöstra Skåne imponerar särskilt på dig?

Jag har tyvärr lite för dålig kunskap om andra projekt. Så jag väljer att lyfta de projekt som vi på Gårdsfisk har genomfört där både "Fiskabonnemang direkt till konsument" och "Landbaserad uppfödning av sportfisk för att säkerställa kvalitet och smittskydd" är bra och viktiga projekt som breddar kunskapen inom vattenbruket i kombination med lantbruket.

Hur viktigt är Leader och leadermetoden för den sydostskånska landsbygden?

Leadermetoden och de stöd som är möjliga är ovärderliga för att skapa nya förutsättningar och processer för att verka långsiktigt för en levande landsbygd. För oss som bolag är det en möjlighet att bygga kunskap som är med och påverkar eller förändrar hela näringen till det bättre.

Maria Hammenberg, ledamot i LAG-styrelsen

Vilket leaderprojekt i sydöstra Skåne imponerar särskilt på dig och varför?

Jag vill gärna lyfta fram flera projekt, som över tid och med helt olika ingångar, hjälper varandra att nå effekt. Till exempel så har äppelodlingarna på Österlen utvecklats genom tre olika leaderprojekt.

Projektet Must-SM gav ökad kunskap om svensk äppelmust bland både odlare, branschfolk inom musteri och restaurangnäringen. Försäljning och därmed möjligheten till hållbara företag ökade genom den uppmärksamhet som deltagande aktörer fick. Att Must-SM lever vidare efter projektslut är inte bara extra roligt utan det visar även på vilka långsiktiga effekter ett projekt kan ge.

Projektet Nytt liv i Österlens gamla äppellundar – för natur och människor, som vill återanvända övergivna äppellundar, kommer att bidra till en ökad biologisk mångfald och till att bevara kulturarvet i området. Det kommer också att kunna bidra till att stärka Österlen som varumärke och på så sätt gynna hela turismnäringen.

Ett innovativt sätt att utveckla äppelodlingen kan ses i projektet Östra Skåne – ett nav för svensk ciderproduktion, där syftet är att utbilda och stödja nyetablering av kvalificerade ciderproducenter. Vilket på sikt kan stödja lokala företagare och besöksnäringen.

Hur viktigt är Leader och leadermetoden för den sydostskånska landsbygden?

Leadermetoden har en mycket stor betydelse då den tillvaratar det engagemang som finns på landsbygden. Med relativt små medel kan man skapa något som ger stort värde för framtiden.

RESULTAT SÅ HÄR LÅNGT

Innan den 31 december 2022 avslutades nedanstående projekt och här presenterar vi resultaten från dessa 24 projekt.

1. Destination Häst Sydöstra Skåne
2. Förstudie Hantverkskompetens
3. Must-SM i Kivik
4. Nötodling Österlen
5. Färsk fisk – Från hav till bord
6. FXH – Future Experience Hub
7. Yalla Sjöbo
8. Solvalla Bygdegård
9. Hållbart hästföretagande i sydöstra Skåne
10. Från SFI till arbete
11. Marinpedagogisk verksamhet
12. Förstudie samverkan invasiva arter
13. Österlens sköna vattendrag
14. Hållbara gräsytor för sport och fritid
15. En vik i Sjöriket Skåne – Arkelstorpsviken
16. Fiskabonnemang direkt till konsument
17. Geokids
18. Transnationellt samarbetsprojekt säl och skarv
19. CIRCLE
20. Equine monitoring*
21. Mountainbikeleder*
22. Tillsammans för biosfärområde Vombsjösjönsänkan
23. Kulturnavet Österlen*
24. La Source*

* Slutredovisning ej fastställd av Jordbruksverket vid tryck.

	(kr)
Total finansiering	29 007 928
Projektstöd	18 845 522
Övrig offentlig medfinansiering från LAG	8 303 489
Övrig offentlig medfinansiering	1 076 880
Privat finansiering	782 037
Ideellt arbete	10 411 354
Ideella resurser	1 103 380

Ovanstående värden är preliminära då slutredovisningarna av samtliga projekt ej var fastställda av Jordbruksverket vid tryck.

EKONOMIN

Den totala budgeten för LEADER Sydöstra Skåne under programperioden 2014-2020 var vid starten 49 500 000 kr. Regeringen har därefter beslutat om två förlängningsår och vårt område har blivit tilldelade ytterligare 14 414 042 kr, vilket innebar en möjlighet att fortsätta bevilja fler projekt under 2022. Vid årsskiftet 2022/2023 hade styrelsen beslutat om 47 306 104 kr till 36 leaderprojekt i vårt område, driften ej inräknad.

I tabellerna till höger redovisas fördelningen av beslutade och kvarvarande projektmedel mellan de fyra olika struktur- och investeringsfonderna samt fördelningen av beslutade projektmedel mellan respektive insatsområde samt samarbetsprojekt och drift (som särredovisas).

Ekonomi för driften (max 25 % av totalt utbetalade projektmedel under programperioden) redovisas i årsrapporten och på den årliga föreningsstämman.

LAG-styrelsen beviljade ytterligare fyra projekt under 2022 som dessvärre inte fått sitt beslut om stöd från Jordbruksverket innan årsskiftet 2022/2023 och därmed inte presenteras i denna rapport. Det gäller Besöksplats Österlens vattendrag, Projekt SPIRA – mod, engagemang och hälsa för unga i sydöstra Skåne, Östra Skåne – ett nav för svensk ciderproduktion samt Ett attraktivt, tryggt och tillgängligt Tomelilla centrum.

Beslutade samt kvarvarande projektmedel per fond (kr) 2023-02-28

	Beslutade	Kvarvarande
Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (inkl. drift)	49 446 903	286 308
Havs- och fiskerifonden	7 814 887	0
Regionala utvecklingsfonden	2 993 965	0
Socialfonden	2 669 101	0
	62 924 565	286 308

Beslutade projektmedel per insatsområde (kr) 2023-02-28

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader	15 799 991
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet	16 544 960
Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt	10 053 087
Samarbetsprojekt	4 908 066
Drift	15 618 461
	62 924 565

PROJEKTEN

På följande sidor presenteras de 36 projekt som beviljats stöd fram till årsskiftet 2022/2023. Först kommer de 24 projekt som slutrapporterat innan den 31 december 2022 och därefter följer de 12 projekt som fortfarande var pågående den 1 januari 2023.

Projekten är därefter sorterade efter insatsområde:

- Närproducerat och nya lokala marknader
- Kommunikation och tillgänglighet
- Naturvärden och grön och blå tillväxt

Därefter efter vilken fond som finansierat projektet:

- Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)
- Havs- och fiskerifonden (EHFF)
- Regionala utvecklingsfonden (ERUF)
- Socialfonden (ESF)

Trepartnerskapet finns i samtliga 36 projekt men ägarskapet är fördelat enligt följande:

- 10 projekt ägs av offentlig sektor
- 11 projekt ägs av privat sektor
- 15 projekt ägs av ideell sektor (varav LEADER Sydöstra Skåne är ägare till 3 projekt)

Projekten har en god geografisk spridning i leaderområdet och många projekt är verksamma i hela området.

Projekten har kommit olika långt, vilket du kommer att märka när du läser rapporten.

Projektledarna Cecilia Henrikson och Pernilla Colhag. Foto: Julia Falkman

DESTINATION HÄST SYDÖSTRA SKÅNE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-4241
Projektnamn i ansökan	Tillväxt hästturism i sydöstra Skåne
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Skånes Ridsportförbund, Hästen i Skåne, Equi Tours, Öresundsbron, Innovationscenter för landsbygden
Projektperiod	2017-08 – 2018-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.destinationhast.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2016-11-07
Urvalskriterier	276 poäng
Styrelsens motivering: Projektet bidrar till att olika näringar samverkar för att skapa en ny marknad genom hästturismerbjudande vilket också bidrar till utvecklingen av besöksnäringen. Projektet kommer att synliggöra närproducerade produkter och tjänster samt göra dem mer tillgängliga. Projektet bidrar till företagsutveckling och paketering av tjänster och produkter för företag inom hästbranschen i sydöstra Skåne. Projektet handlar också att marknadsföra hästturismen i sydöstra Skåne, i övriga Skåne, i Sverige och i Europa vilket bidrar till en utveckling av besöksnäringen. Projektet bidrar till att uppfylla målen inom Landsbygdsprogrammet genom att bidra till företagsutveckling och stärkt konkurrenskraft. Projektet grundar sig på samarbeten mellan olika företag, organisationer och myndigheter för utveckling av hästturismen i sydöstra Skåne. Projektet bidrar till ekonomisk utveckling på landsbygden.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	896 954	859 608
Offentligt stöd från LAG	441 783	423 389
Total finansiering	1 338 737	1 282 997
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	380 000	406 903
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal samarbeten	8	12
Antal arrangerade utbildningar	5	5
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	75	125
Antal nya produkter och tjänster	5	8
Antal nya testade marknader	3	3
Antal nyskapade arbetstillfällen	9	11
Antal skapade företag	5	9
Antal projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	1

Det långsiktiga målet är att medverka till att sydöstra Skåne blir en välkänd och välbesökt "hästturismdestination".

Om projektet

Syftet var att mobilisera och utveckla hästturismen i sydöstra Skåne – att inventera, sammanföra, samverka och gemensamt prova nya metoder för affärsutveckling, paketering, marknadsföring och försäljning av hållbar hästturism.

Aktiviteter

I projektet genomfördes ett flertal utbildningar och frukostmöten för hästföretagare på olika teman som exempelvis ridleder, lagar, regler, avtal, stöd och bidrag. En utbildning fokuserade helt på hur hästföretagarna kan få en mer affärsmässig verksamhet som bär sig rent ekonomiskt och bland föreläsarna fanns Rhys Evans, doktor i Hästekonomi på lantbruksuniversitetet i Bergen, som även höll i en workshop tillsammans med deltagarna.

Resultat

Varje träff samlade i snitt 30 hästföretagare som, förutom att lära känna och nätverka med varandra, fick möjlighet att knyta viktiga kontakter med kommunrepresentanter, tjänstepersoner på Länsstyrelsen med flera. Detta ledde till många nya samarbeten hästföretagarna emellan och skapade en förståelse för varandras verksamheter. Ett frukostmöte resulterade i Hästrundan – Österlen och grannar, ett event som efter premiärsuccén försommaren 2018 nu är ett återkommande årligt evenemang.

Projektet fick mycket positiv uppmärksamhet och blev omskrivet i både lokaltidningar och nationella hästmagasin. Projektledarna var även och pratade om projektet på regeringskansliet i Stockholm.

Efter projektets slut kunde man tydligt se att antalet startande på hästtävlingar som arrangerade av Skånes Ridsportförbund hade ökat och att många ryttare från klubbar, som vanligtvis inte brukar tävla i Skåne, deltog.

Projektet bidrog också till att politiker och tjänstepersoner i sydöstra Skåne fick upp ögonen för hästturismen.

Ridning vid Hallamölla gård. Foto: Hallamölla gård

Foto: Kulturen i Lund

FÖRSTUDIE HANTVERKSKOMPETENS

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-6597
Projektnamn i ansökan	Förstudie Hantverkskompetens
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Sjöbo Vuxenutbildning, BEVIS – Byggnadsvård i Skåne samt företag i Skåneregionen med en inriktning mot byggnadsvård
Projektperiod	2016-10 – 2017-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.sjobo.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2016-12-07
Urvalskriterier	216 poäng
Styrelsens motivering: Projektets syfte är att bevara hotad kompetens genom att undersöka möjligheterna att skapa en yrkesutbildning vilket går helt i linje med den lokala utvecklingsstrategin. Projektet bidrar till att uppfylla målen i Landsbygdsprogrammet genom att främja kunskapsöverföring och innovation på landsbygden.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	258 296	211 160
Offentligt stöd från LAG	127 221	104 004
Total finansiering	385 517	315 164
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	48 400	19 866
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal samarbeten	1	1
Antal insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	2	2

Foto: Klaus Post/Freeimages.com

Vi måste tillvarata värdefull kompetens kring traditionella metoder för att restaurera gamla byggnader med ett kulturhistoriskt värde.

Om projektet

Syftet var att skapa en förstudie kring kompetensförsörjning inom byggnadshantverk i sydöstra Skåne då dessa värdefulla kompetenser riskerar att försvinna.

Utbildningsläget för det traditionella bygghantverket har hamnat i kläm i det svenska utbildningssystemet då byggutbildningarna satsar nästan fullt ut på nyproduktion och hantverksutbildningarna satsar mer på småhantverk. Traderad kunskap om både material och tekniker håller på att gå förlorad och huvudsyftet med förstudien var därför att utreda möjligheten att starta en specialiserad utbildning med fokus på traditionella hantverks- och byggmetoder (byggnadsvård).

Aktiviteter

Projektet initierade flertalet samarbeten mellan planerare, utbildningsanordnare, byggbranschen och fastighetsägare.

Projektet använde följande tre metoder för att besvara förstudiens frågeställningar:

1. Informationssökning och sammanställning av befintliga studier, prognoser och rapporter.
2. Enkäter till målgrupperna – hantverkare, studenter och fastighetsägare.
3. Uppföljnings- och dialogmöten (lokalt) med hantverkare.

Resultat

Projektets aktiviteter resulterade i en rapport, som var tänkt att ligga till grund för att kunna skapa en eller flera eftergymnasiala utbildningar i leaderområdet. Vid projektets slut startades utbildningen Hantverkslärling inom kulturhistorisk byggnadsteknik på Sjöbo Vuxenutbildning.

Foto: Clem Onojeghuo/Unsplash

Ingång till Must-SM i Kivik 2018. Foto: Must-SM

MUST-SM I KIVIK

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-6565
Projektnamn i ansökan	Must-SM i Kivik
Projektägare	Svenska mustrier
Samarbetspartners	Simrishamns kommun, Kiviks Musteri, Eva Allé, TasteCelebrations, Grevlunda Mathantverk, Ulriksdals Trädgård, Äppelmarknaden, Ola Glans ljud, Lundbergs el
Projektperiod	2017-06 – 2018-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.must-sm.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2016-12-07
Urvalskriterier	310 poäng
Styrelsens motivering: Projektets syfte är att höja äppelmustens status som fest- och måltidsdryck lokalt, regionalt och nationellt, främja tillverkning, försäljning och användning av kvalitetsmust, stödja samverkan mellan företag samt gynna besöksnäringen på Österlen med fokus på den lokala äppel- och mustnäringen. Projektets syfte är också att arrangera workshops för gymnasieelever, befintliga odlare och butiker, restauranger och dryckesbranschen. Projektet bidrar till lokal förädling och produktutveckling, samverkan för utveckling av nya lokala marknader samt workshops för kompetensöverföring och kompetenshöjande insatser. Vidare bidrar projektet till ekonomisk utveckling på landsbygden vilket är det grundläggande målet för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Projektet bidrar också till företagsutveckling och stärkt konkurrenskraft.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	741 824	704 850
Offentligt stöd från LAG	365 376	348 981
Privat finansiering (intäkter)	49 250	50 726
Total finansiering	1 156 450	1 104 557
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	348 727	394 790
Ideella resurser	36 500	40 000
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal samarbeten	24	57
Antal arrangerade utbildningar	7	12
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	150	1 782
Antal nyskapade arbetstillfällen	0	3
Antal nya produkter och tjänster	11	23
Antal skapade företag	0	2
Antal insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	0	2
Antal projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	1

Foto: Must-SM

Som äppelodlare eller mustare är man kanske inte alltid så marknadsorienterad. Must-SM innebar ett första steg in i den världen och mustarna började tänka mer på förpackning, marknadsföring och sådana saker.

Om projektet

Syftet var att utveckla och under två år genomföra ett unikt event med koppling till äppelodling och framväxande musterinäring i hjärtat av svensk äppelodling på Österlen – Svenska mästerskapen i Äppelmust i Kivik.

Målet var att höja äppelmustens status och bidra till ökad lönsamhet hos musterier, nyetablering och ökad besöksnäring.

Aktiviteter

Must-SM arrangerades under 2017 och 2018 och lockade 43 deltagande musterier från hela landet som tillsammans tävlade med 140 olika muster och hade 600 besökare.

En namnkunnig jury testade musterna i blindo och utsåg vinnare i fem olika kategorier. Juryn lämnade också skriftlig feedback till deltagande musterier, för att dessa ska kunna förfinas och utveckla sina produkter.

Besökarna tilldelades information om samtliga produkter och i entréavgiften ingick mustprovning, mustskola, guidad äppelsafari bland äppelodlingar samt smakprov på hur äppelmust kan användas i mat.

Besökarna fick även utse ”Publikens val” genom att provsmaka sig igenom utställarnas produkter och därefter rösta.

Under projektet arrangerades även seminarium för äppelodlare och elever från Bollerups lantbruksgymnasium.

Resultat

Projektet bidrog till ett flertal nya medlemmar i Svenska Musterier och en större samverkan medlemmarna emellan. Men också till en ökad kunskap om svensk äppelmust bland branschfolk inom mat och dryck, samt en ökad kunskap bland odlare och mustaktörer om marknadsföring.

Must-SM rönt uppmärksamhet i media och bidrog till en ökad kännedom om äppelmust, samt en tydlig ökning i försäljningen av de produkter som vunnit sin klass.

Genom projektet etablerade Svenska Musterier nya kontakter och samarbeten som påverkat branschen på ett långsiktigt och positivt sätt.

Delar av juryn från 2018 med personer från mat- och dryckesbranschen som bedömde samtliga produkter och utsåg vinnarna i fem olika kategorier. Foto: Must-SM

Projektleddare Jona Elfdahl visar runt bland odlingarna i samband med ett studiebesök. Foto: Julia Falkman

NÖTODLING ÖSTERLEN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-1126
Projektnamn i ansökan	Jona Elfdahl
Projektägare	Jona Elfdahl, enskild firma
Samarbetspartners	Gylleboverket, Holma Folkhögskola
Projektperiod	2018-04 – 2019-09
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.jonaelfdahl.com
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-06-07
Urvalskriterier	247 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet är intressant och nytänkande då metodiken inte är prövad i Sverige innan och att det är en ny unik produkt (nötter) som ska produceras i leaderområdet. Vidare anser LAG att projektet kan bidra till lokal kunskapsspridning kring hur nötodling och hållbar kultivering kan se ut, vilket kan öka intresset för lokalt odlade nötter.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	200 000	196 342
Privat finansiering	167 692	165 486
Total finansiering	367 692	361 828
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	172 000	132 000
Ideella resurser	0	40 000
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal nya testade marknader	1	1
Antal arrangerade utbildningar	4	4
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	150	155
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal nya produkter och tjänster	1	1
Antal samarbeten	3	2
Antal nyskapade arbetstillfällen	0,5	0

Bland skott och ympningar. Foto: Julia Falkman

Nötodlingen i Lilla Skräddaröd på Österlen går i bräschen för mer hållbara odlingsmetoder och har bidragit till att exotifiera Österlen genom att visa att det går att odla nötter här.

Om projektet

Syftet var att anlägga en skolträdgård för holistisk provodling av nötter i Lilla Skräddaröd på Österlen. Man ville etablera ett trettiotal träd med mandel, valnöt och äkta kastanj.

Projektet syftade också till att skapa ett större intresse och en större kunskap kring skogsträdgårdsodling, ett odlingsystem som efterliknar skogens naturliga ekosystem och därmed anses mer hållbart.

Aktiviteter

Projektgruppen ympade och planterade nötträd, men också stödväxter. En damm grävdes fram och man gjorde så att allt regnvatten från taken kan gå direkt till dammen. Man eldade 20 kubik med biokol för att få rent och klart vatten till en reningsdamm, en så kallad rotzon, för växterna att växa i.

Vidare så byggde man en parkering för att öka tillgängligheten vid kursverksamhet.

Under projekttiden arrangerades, i samarbete med Gylleboverket och Holma folkhögskola, en rad utbildningar, studiebesök och skogsträdgårdsvandringar som lockade närmare 200 personer.

Resultat

Under projekttiden planterades ett hundratal nötträd på Lilla Skräddaröd och samtliga träd överlevde den mycket torra sommaren 2018. Projektet uppnådde sitt mål – att skapa en storskalig provodling av nötter i ett odlingsystem som efterliknar skogens naturliga ekosystem.

Nötodlingen har väckt stort intresse i hela Europa och efter projekts slut har man fortsatt med kompetenshöjande aktiviteter i skolträdgården.

Projektleddare Jona Elfdahl visar upp dammen i samband med ett studiebesök. Foto: Julia Falkman

Deltagare från Sverige, Finland och Luxemburg vid ett studiebesök på Absolut Company i Åhus. Foto: Julia Falkman

NOMINERAT TILL
Skånes bästa
landsbygdsprojekt
2023

CIRCLE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-4207
Projektnamn i ansökan	CIRCLE - TNC
Projektagare	LEADER Sydöstra Skåne
Samarbetspartners	Skånes Ess, Kantri Ry Leader (Finland), Leader Region Mjällerdal och Natur- & Geopark Mjällerdal (Luxemburg), medverkande kommuner, Länsstyrelsen Skåne, Krinova, Högskolan Kristianstad, Hållbar utveckling Skåne (HUT), Region Skåne, Innovationscenter för landsbygden, Cradlenet Sverige, Miljöbron Skåne
Projektperiod	2020-01 – 2022-11
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Samarbete/Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.leadersydostraskane.se/circle
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2019-11-27
Urvärskriterier	260 poäng
Styrelsens motivering: En omställning hos företag och kommuner till en cirkulär ekonomi är det som krävs för att bemöta dagens klimatutmaningar och är även önskemål hos allt fler konsumenter. LAG anser att projektets insatser bidrar till att fler företag i sydöstra Skåne ställer om till en mer cirkulär ekonomi.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	494 280	385 889
Offentligt stöd från LAG	243 451	190 065
Total finansiering	737 731	575 954
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	192 720	124 410
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal samarbeten	15	22
Antal arrangerade utbildningar	3	3
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	20	35
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal aktörer som provat nya finansieringsmöjligheter	1	2
Antal utvecklade eller testade nya lokala finansieringsmöjligheter	1	2
Antal arrangerade utbildningar	2	6
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	50	24
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Antal insatser med fokus på kretsloppstänkande	1	5

Studiebesök på fabriksön Tehdassaari i Nokia, Finland där den kulturhistoriska fabriksmiljön är under omvandling till ett cirkulärt hållbarhetscenter. Foto: Julia Falkman

Allt fler konsumenter önskar se en omställning hos företag och kommuner till en mer resurseffektiv och cirkulär ekonomi.

Om projektet

Projektet CIRCLE var ett transnationellt projekt mellan fyra leaderområden i Sverige, Luxemburg och Finland för utbyte av erfarenheter kring cirkulär ekonomi och miljövänliga lösningar mellan små och medelstora företag och organisationer.

Tillsammans ville man arrangera olika aktiviteter för att inspirera företagare och organisationer att ta klivet utanför boxen och tänka nytt för att göra sina verksamheter mer resurseffektiva och cirkulära.

Aktiviteter

Projektet innefattade tre studieresor till Sverige, Luxemburg och Finland med besök hos företag som arbetar med cirkulära lösningar samt presentationer och workshoppar på temat. Varje land höll även lokala workshoppar kring cirkulär ekonomi och hållbart företagande, de flesta digitalt på grund av rådande pandemi.

I Sverige fanns även ett samarbete med Miljöbron Skåne där företag fick konkret hjälp med sitt hållbarhetsarbete av studenter från skånska lärosäten. Projektledaren deltog även i en intressentdialog med målet att utveckla en regional skånsk handlingsplan för cirkulär ekonomi. En satsning i samarbete mellan Hållbar Utveckling Skåne och Region Skåne.

Avslutningsvis producerades en 40-sidig [engelskspråkig inspirationsfolder](#) med erfarenheter och goda exempel från projektet.

Nextiili, en secondhandbutik i Tampere, Finland, sorterar och skapar nytt värde i såväl kläder som textilier. Foto: Julia Falkman

Resultat

Projektet gav ökad kunskap om cirkulär ekonomi och resurshantering bland deltagarna. Alla praktiska exempel som upplevdes visade på hur företag i olika länder rent konkret har tagit sig an utmaningen med att effektivisera resursanvändning, arbeta mot hållbarhet och stärka sina ekonomiska utsikter. I en utvärdering svarade samtliga deltagare att de fått nya insikter. Nästintill alla menade att de kunde använda någon eller några av de idéer som de fått se i sina egna verksamheter.

I Sverige knöts många nya kontakter mellan företag och individer och deltagarna introducerades till en rad olika aktörer, lokalt och nationellt, som ger stöd i en omställningsprocess. Genom samarbetet med Miljöbron Skåne fick ett antal företag konkret hjälp med hållbarhetsarbetet och kunde börja implementera nya strategier och lösningar i sitt fortsatta arbete.

Återvinningsbara förpackningssystem, Biogros i Luxemburg. Foto: Julia Falkman

Springande unghästar vid Brösarps backar. Foto: Marielle Andersson Gueye

NOMINERAT TILL
Skånes bästa
landsbygdsprojekt
2023

EQUINE MONITORING

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2020-989
Projektnamn i ansökan	Equine Monitoring – redskap för att utveckla hästhållning som landsbygdsresurs
Projektagare	Hästen i Skåne
Samarbetspartners	HoofStep, Brösarpsgården, Sveriges lantbruksuniversitet (Alnarp och Uppsala), Bollerups lantbruksinstitut, Agria Djurförsäkring, Neovet AB, Hästrundan Skåne, Borgeby Fältdagar, Falsterbo Horse Show, Ridesum samt en rad veterinärer, foderproducenter, hovslagare, hästuppfödare och de internationella toppryttarna Jens och Peder Fredricson
Projektperiod	2020-04 – 2022-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.hasteniskane.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2020-04-23
Urvalskriterier	358 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet är intressant ur många aspekter, bidrar till sundare hästuppfödning, öppnar en nationell och internationell marknad samt använder ny teknik med övervakningssystem. Projektet skapar sysselsättning, tjänster, biologisk mångfald och stärker områdets varumärke.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	423 945	Ej fastställt av SJV vid tryck
Offentligt stöd från LAG	208 808	
Total finansiering	632 753	
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	1 728 000	1 820 660
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader		
Antal samarbeten	6	13
Antal nya testade marknader	1	6
Antal nya produkter och tjänster	2	4
Antal nyskapade arbetstillfällen	1	1
Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt		
Antal insatser som gynnar biologisk mångfald	1	2
Antal samarbeten med universitet/högskolor	1	3

Unghästarna rör sig fritt på stora och kuperade marker. Foto: Marielle Andersson Gueye

Utveckling av hästhållning i skånsk naturbetesmark som en ny landsbygdsresurs med stora exportmöjligheter.

Om projektet

I det här projektet ville man med forskning visa på att hästar som växer upp under naturliga förhållanden på stora och kuperade betesmarker blir mer hållbara individer över tid. Syftet var också att ge markägare ett system för att kunna erbjuda optimala uppväxtförhållanden för unga hästar. Men också att möjliggöra ett sätt att få bättre hästvälfärd kombinerat med affärsutveckling på landsbygden och bevarandet av det öppna landskapet.

Aktiviteter

I projektet höll man ett antal unga blivande tävlingshästar på stora och kuperade betesmarker, Brösarps Backar (2020) och Kumlans naturreservat (2021). Hästarna utrustades med sensorer för övervakning av välmående och beteende. Som referens hölls andra hästar med mer traditionell hästhållning. Dels i lösdrift med tillgång till 2 hektar hage och ligghall och dels med tillgång till 0,5 hektar hage dagtid och box nattetid. Alla hästar vägdes, mättes och hullbedömdes innan betessläpp och efter hemkomst. Hästarna hade daglig tillsyn av personal i projektet och var övervakade dygnet runt i realtid via sensorerna i grimmorna.

I studien kunde man se hur det skiljde sig mellan de tre olika hästhållningsformerna på ett antal punkter: vila, ätande, rörelsemönster och energikonsumtion. Hästarna i projektet rörde sig cirka 12 kilometer per dygn i jämförelse med referenshästarna som rörde sig knappt 8 kilometer respektive 4 kilometer per dygn. Det blev också synligt att hästarna i projektet åt över en större del av dygnet samt att de vilade mindre än referenshästarna. Hästarna i projektet mādde med andra ord mycket bra, dessutom fick de genom motion i de branta backarna bättre kroppskontroll.

Sammanlagt registrerades hästarna under 34 000 timmar, vilket gör projektet till en av världens största enskilda studie av hästbeteende.

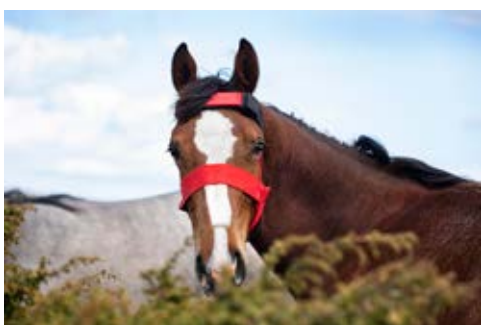

Foto: Marielle Andersson Gueye

Resultat

Projektet väckte mycket stor uppmärksamhet både nationellt och internationellt. Ett flertal dags- och facktidningar i både Sverige, England, Tyskland och Belgien skrev reportage och SVT sände två inslag om det så kallade "Brösarpsprojektet". [Egenproducerade filmer](#) spreds över hela världen och nådde snabbt över tvåhundra tusen visningar och det togs fram [broschyrer på svenska](#) och engelska. Projektet presenterades i samband med Borgeby fältdagar, på Falsterbo Horse Show, under Hästrundan Skåne, på Hästen i Skånes årliga hästnäringsdagar och på en stor internationell hästkongress i England (ISES Hartpury Conference).

Genom projektet har både ekonomiska och etiska fördelar med denna typ av djurhållning kunnat påvisas. Samtidigt har det skapas möjligheter för öppna naturbetesmarker med biologisk mångfald och nya arbetstillfällen på landsbygden.

Det finns nu en faktabas för de som önskar starta en liknande verksamhet. Detta kostnadseffektiva och säkra system för tillsyn av hästar kan dessutom användas på andra djurslag (intresse har inkommit från Saudi-Arabien för att testa systemet på kameler).

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-3575
Projektnamn i ansökan	Utveckling av fiskenäringen i södra Östersjön
Projektägare	Skånes Livsmedelsakademi
Samarbetspartners	Marint centrum i Simrishamn, Regional Matkultur Skåne, Innovationscenter för landsbygden, Lunds universitet, Landsbygdsnätverkets tematiska arbetsgrupp för fiske och vattenbruk, Länsstyrelsen Skåne
Projektperiod	2018-10 – 2020-07
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.livsmedelsakademin.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-11-30
Urvalskriterier	366 poäng
Styrelsens motivering: LAG och AU Fiske anser att projektet ligger i linje med vår lokala utvecklingsstrategi med insatser som bidrar till att utveckla och bevara det lokala fisket.	

[illegible]

En bit av kartan "Smultronställen till havs" som togs fram i projektet.

Vi har lyft in lokal fisk i sammanhang där livsmedelsnäringen träffas, där fisken och fisket inte brukar finnas representerade. Genom att jämföra fisk med annan lokal mat har vi medvetandegjort kopplingen och likheterna mellan kustnära fiske och lokala jordbruk.

Om projektet

Syftet var att bidra till utvecklingen av en mer hållbar och konkurrenskraftig fiskenäring genom att arbeta för ökad efterfrågan på lokalt fångad fisk från det kustnära fisket. Detta då man såg att den lokala fiskenäringen i Skåne var hotad och lönsamheten var låg. Framförallt ville man öka kunskapen om det kustnära fisket, bygga långsiktiga nätverk mellan aktörer inom näringen och ge näringen verktyg att själva utveckla sina verksamheter.

Aktiviteter

Målgrupperna i projektet var flera; fiskare, handlare och butiksmedarbetare, krögare och kockar från både restaurangnäringen och offentliga kök, politiker och tjänstemän samt företrädare för myndigheter och andra organisationer som arbetar med fiskenäringen eller med lokal mat och dryck. Genom projektets aktiviteter kunde man erbjuda en neutral plattform där alla dessa personer från fiskenäring och marknad kunde träffas för att diskutera och lära sig om den andres behov och möjligheter.

För att skapa engagemang, uppmåna till dialog och nya idéer valde projektgruppen att arbeta tematiskt med frågor som flera målgrupper fann intressanta. Under projektperioden arrangerades bland annat workshopen "Varifrån kommer fisken?", seminariet "Myter om fisken, fisket och fiskaren" och kursen "En väg till lönsamt företagande".

Projektet deltog även i evenemang såsom Livsmedelsakademins dag, Knytkalaset, Food Jam och konferensen Östersjöfiske2020 och lyfte där den lokalt fångade fisken.

Resultat

Projektet bidrog till en ökad affärsmässig medvetenhet och ett entreprenöriellt tankesätt bland de lokala fiskeföretagen. Man medverkade till nyetablerade kontakter och en starkare koppling mellan fiskenäring och aktörer på marknaden. Diskussioner som startade under projektet har lett till nya samarbeten. Man har även sett ett ökat antal försäljningsställen för lokalt fångad fisk samt nya innovativa direktförsäljningskanaler. Till exempel så började flera butiker och restauranger att erbjuda fisk med lokalt ursprung och en deltidsfiskare började att sälja fisk i en REKO-ring med stor framgång.

Projektgruppen tog fram [informationsblad](#), [karta med fiskeplatser](#), [filmer](#), [ett magasin](#) och pressmeddelanden som publicerades. Allt för att förmedla en positiv och flerdimensionell bild av det skånska kustfisket och för att öka intresset och efterfrågan på lokal fisk, även efter projektets slut.

Nätverket som bildades under projektiden lever vidare bland annat genom en [Facebook-grupp](#) som det fortsätter att tillkomma nya medlemmar i med jämna mellanrum.

Mingel i samband med ett av projektets alla nätverksträffar. Foto: Livsmedelsakademien

Gråsäl är störst, vanligast och den av sälarna som skapar mest konflikter med fisket i Östersjön. Foto: Aron Hejdström

TRANSNATIONELLT SAMARBETSPROJEKT SÄL OCH SKARV

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-3528
Projektnamn i ansökan	Transnationellt samarbetsprojekt säl och skarv
Projektägare	LEADER Sydöstra Skåne
Samarbetspartners	Leaderområden i Sverige (Leader Nordvästra Skåne med Öresund, Leader Mittland Plus, Leader Gästrikbygden, Leader Stockholmsbygd, Leader Gute, SydostLeader), Finland (South Finland FLAG ESKO, Coastal Bothnian Bay FLAG, FLAG Archipelago Sea in Finland, FLAG Ostrobothnia Kustaktionsgruppen, FLAG Bothnian Sea and Lake Pyhäjärvi), Estonia (Harju Kalandusühing) och Tyskland (FLAG WMO) samt Natural Resources Institute Finland, Luke, Marint Centrum Simrishamn, Länsstyrelsen i Skåne och yrkesfiskare i samtliga leaderområden
Projektperiod	2017-09 – 2022-09
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Samarbete/Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.leadersydostraskane.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-08-23
Urvalskriterier	287 poäng
Styrelsens motivering: LAG och AU Fiske anser att det är hög tid att det görs någonting åt problematiken kring säl och skarv och ser stor potential i projektet som kan skapa förutsättningar för fortlevnad av det kustnära fisket, vilket även kan ge ringar på vattnet åt andra näringar samt skapa framtidshopp bland fiskaren.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	344 037	263 605
Offentligt stöd från LAG	169 451	129 835
Total finansiering	513 488	393 440
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	59 400	4 400
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal nya metoder och system för kompetensöverföring inom fisket	1	1
Antal nya produkter och tjänster	1	2
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	20	4
Antal bevarade arbetstillfällen (inom fisket)	1	0

Småskaligt fiske. Foto: Aron Hejdström

Flertalet av de fiskare som vi intervjuat har uttryckt en stor tacksamhet över möjligheten att få berätta hur det går för dem. Äntligen är det någon som vill lyssna på vad de har att säga.

Om projektet

Baltic Sea Seal and Cormorant TNC Project var ett transnationellt samarbetsprojekt som engagerade 14 leaderområden i Sverige, Finland, Estland och Tyskland. Syftet var att synliggöra hur småskaligt fiske i Östersjön påverkas av säl och skarv. Dessa djurs konsumtion av fisk är ibland större än fiskarnas fångster, vilket påverkar fiskebeståndet och den biologiska mångfalden negativt.

Aktiviteter

Projektet inleddes med en omfattande informationsinsamling där man bland annat gick igenom forskningsrapporter och tittade på kalkyler för ekonomiska förluster för enskilda yrkesfiskare. Projektets aktiviteter omfattades också av möten mellan relevanta aktörer, fiskare, forskare, deltagande leaderområden med flera.

Det genomfördes totalt 240 intervjuer med yrkesfiskare i hela projektets genomförandeområde som utvärderades och sammanställdes och omarbetades till en rapport av det finska naturresursinstitutet LUKE.

Pandemin försvårade projektets avslut, men slutligen arrangerades ett seminarium i Bryssel, på vilket man även kunde delta digitalt.

De svenska leaderområdena kompletterade därefter med en svensk rapport som efterföljdes av ett digitalt slutseminarium för presentation och spridning av rapporten.

Resultat

Projektet resulterade i två rapporter. "[The impacts of seals and cormorants experienced by Baltic Sea commercial fishers](#)", en produkt av den gemensamma, transnationella delen av projektet. Rapporten samlar fakta och redogör ingående för de intervjuer som genomfördes med yrkesfiskare från alla deltagande länder och är den mest omfattande undersökningen som gjorts kring sälen och skarvens påverkan på fisket i östersjöregionen. "[Säl, skarv och småskaligt fiske i Östersjön](#)", en produkt av det fördjupade svenska samarbetet. Rapporten ger en bred bakgrund om säl och skarv, fördjupar sig i nuläget, redovisar intervjuer med yrkesfiskare i de svenska leaderområdena och ger åtgärdsförslag för framtiden. Båda rapporterna kan sammanfattas med slutsatsen: *Det är uppenbart att för att komma framåt krävs ett brett samarbete, både regionalt och internationellt, mellan olika sektorer.*

Projektet resulterade även i två seminarier. Ett avslutande seminarium i Bryssel som riktade sig till beslutsfattare som EU-parlamentariker, EU-kommissionen, DG Mare, DG Enviro, nationella, regionala och lokala tjänstemän och politiker samt aktörer som yrkesfiskare- och miljöorganisationer, dvs de aktörer som behövs för att ta frågan vidare. Ett svenskt seminarium som avslutades med en paneldebatt där forskare från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), representanter från Svenska Fiskares Producentorganisation (SFPO) och leaderområdena i Sverige samt författaren av den svenska rapporten deltog.

Projektet skapade även ett aktivt nätverk kring dessa frågor, i hela östersjöområdet men också i Sverige.

Foto: Aron Hejdström

Fiskuppfödning i bassånger på Gårdsfisk. Foto: Olle Engqvist

FISKABONNEMANG DIREKT TILL KONSUMENT

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2020-1628
Projektnamn i ansökan	Fiskabonnemang direkt till konsument
Projektägare	Scandinavian Aquasystems AB (Gårdsfisk)
Samarbetspartners	Krinova Science Park, Maltesholms Fisk AB, CW Fisk AB
Projektperiod	2020-04 – 2022-01
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.gardsfisk.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2020-06-03
Urvalskriterier	286 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att det här är ett intressant projekt som ligger helt rätt i tiden. Genom att testa nya sätt att producera och distribuera lokalt odlad fisk kan både miljö, producenter och konsumenter gynnas. Man skapar förutsättningar för färsk fisk till konsument i en kortare livsmedelskedja. Projektet kan även inspirera lokala aktörer, bidra till lokal utveckling och generera fler arbetstillfällen i framtiden.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	200 000	200 000
Privat finansiering	207 775	207 775
Total finansiering	407 775	407 775
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	64 000	64 000
Ideella resurser	35 880	99 880
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal nya produkter och tjänster	1	1
Antal samarbeten	3	4
Antal diversifieringsprojekt	1	1
Antal nyskapade arbetstillfällen	1	2

Tack vare projektets resultat har Gårdsfisk kunna anställa mer personal till företaget. Foto: Olle Engqvist

Vi tjuvkopplar livsmedelskedjan och erbjuder konsumenten det den vill ha till ett bättre pris.

Om projektet

Abonnemang eller prenumeration är något som vi är ganska vana vid när det gäller förbrukningsvaror, telefoner, tidningar och digitala tjänster. Gårdsfisk ville genom detta projekt testa att erbjuda abonnemang av färsk lokalproducerad fisk.

Ett sådant abonnemang har många fördelar. Det minskar matsvinnet och ökar kontakten mellan producent och konsument. Det skapar en trygghet för producenten med återkommande försäljning. Det möjliggör för mindre producenter att nå ut och ökar värdet i produkterna. Fisken produceras dessutom i ett fiskuppfödningssystem utan utsläpp och negativ miljöpåverkan.

Aktiviteter

Gårdsfisk tog fram tagit fram en metod för att kunna sälja färsk fisk direkt till konsument. Ett tjugotal familjer och personer i östra Skåne fick testa abonnemanget. Fem kilo fiskfilé levererades i kylväskor tillsammans med en broschyr med information och recept. Som motprestation fick testpersonerna genomföra utvärderingar för förbättringar av tjänsten. Det byggdes en hemsida för att kunna ta emot beställningar och betalningar för leveranserna.

Projektet förankrades via sociala medier. Gårdsfisk sålde även fisk och marknadsförde den kommande tjänsten genom lokal direkthandel på så kallade REKO-ringar.

Resultat

Genom projektet bekräftades intresset från konsumenterna. De vill kunna köpa sin fisk på andra sätt än i dagligvaruhandeln. Även föreningar visade intresse av att sälja fisk för att få in extra pengar till sina verksamheter. Projektet skapade därmed förväntade resultat. Konsumenter kommer framöver att kunna beställa fisk via hemsidan www.fiskabonnemang.se och få den levererad hem eller till ett utlämningsställe.

Projektet skapade en tjänst som är kommersiellt gångbar och som andra producenter förhoppningsvis kommer att kopiera. Med den nya abonnemangstjänsten skapades dessutom ytterligare två heltidstjänster på Gårdsfisk.

Webbsidan för beställning av fiskabonnemang.

Foto: Matthew Bowden/Freeimages.com

FXH – FUTURE EXPERIENCE HUB

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-2099
Projektnamn i ansökan	YINK – Ystad Inkubator
Projektägare	Sydostkraft
Samarbetspartners	Ystads kommun, Tillväxt Syd, Nyföretagarcentrum, Innovationscenter för landsbygden, Sparbanken Syd, Sparbanken Skåne med flera
Projektperiod	2018-02 – 2020-04
Fond	Regionala utvecklingsfonden
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.fxhub.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-09-27
Urvalskriterier	226 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet bidrar till stärkt entreprenörskap och företagande genom att projektet involverar brett med företag och organisationer. Förstudien skapar förutsättningar för att en ny marknad testas. Digital turism är i ett väldigt tidigt utvecklingsskede där system och metoder för kompetensöverföring behövs.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	200 850	199 967
Offentligt stöd från LAG	100 425	99 984
Total finansiering	301 275	299 951
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	124 960	135 960
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal företag i samarbeten	10	17
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal organisationer som får stöd	1	1
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1

Många väljer att pendla till västra Skåne för att arbeta i de digitala näringarna istället för att starta nya högteknologiska eller digitala företag i sydöstra Skåne. Vilka alternativ finns för att ändra på det?

Om projektet

Syftet var att undersöka förutsättningarna för att skapa en verksamhet för att främja innovation, teknik och entreprenörskap i sydöstra Skåne. Idén till denna förstudie genererades i frågan om varför det finns så få digitala entreprenörer, företag och arbetsplatser i sydöstra Skåne som arbetar med modern teknologi som IT, mjukvaruutveckling, Artificial Intelligence, Virtual Reality, molnbaserade tjänster.

De digitala hubbar som finns ligger på västra sidan av Skåne, framförallt i Malmö och Lund, men också i viss mån i Helsingborg. Visionen var ett kluster, en inkubator och/eller ett innovationscentra för digitalisering där människor kan mötas, utmanas, utbyta erfarenheter och kompetenser och utveckla sina idéer till nya spännande och livskraftiga företag med hela världen som marknad.

Aktiviteter

Projektgruppen arbetade främst med research och tittade på nuläge och befintliga behov, gjorde en omvärldsanalys, undersökte långsiktiga finansieringsmöjligheter, diskuterade upplägg, regler och krav för en inkubator samt såg över vilken typ av events och fortbildningar som kan vara av intresse. Projektgruppen träffade bland andra näringslivskontoren i Simrishamns, Sjöbo, Skurup, Tomelilla och Ystads kommun samt företrädare från Ystad Gymnasium, Tourism in Skåne, Capgemini, Media Evolution, Geometra Software, By Kragh, Pixelbruket, Innovation Skåne, MINC, Frobbit med flera.

Resultat

Projektet resulterade i en slutrapport med projektgruppens rekommendationer. Här sammanfattades den research som genomförts, de intervjuer och samtal som gjorts med företrädare för ovanstående företag, myndigheter och organisationer samt en rad konceptidéer som sedan värderats utifrån olika framgångsfaktorer. Det koncept som ansågs vara det bästa har utvecklats och beskrivits, hur en sådan verksamhet bör organiseras, finansieras, resursställas och drivas.

Projektledarna Håkan Dennersten och Jacob Gustafsson. Foto: Projektledarna/Markus Spiske/Unsplash

Överlämning av godsaker på Torna Hällestad Lanthandel. Foto: Anna Broström

YALLA SJÖBO

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-2837
Projektnamn i ansökan	Yalla Sjöbo - en inkluderande arbetsplats att mötas på
Projektägare	Yalla Sjöbo
Samarbetspartners	Yalla Trappan, ABF Österlen, Sjöbo kommun, Arbetsförmedlingen, Svenska kyrkan, Centrumkyrkan, Lions International, Torna Hällestad Lanthandel, Vombs Kaffestuga, Nixi's Textilverkstad, Sjöbo Gästis, Ica Kvantum i Sjöbo, Ica Malmborgs i Lund, Buhres Fisk, Skillinge teater, Saedéns Chokladhus, Gourmet Hörnan, Glassmakeriet, Rädda Barnen i Sjöbo, Solvalla Bygdegård, Sjöbo folkets Hus och Park med flera
Projektperiod	2016-12 – 2019-09
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.yallasjobo.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2016-06-15
Urvalskriterier	276 poäng
Styrelsens motivering: Projektet syfte är att skapa förutsättningar för att integrera nya svenskar i samhället och att skapa en mötesplats för utbyte av kunskaper och erfarenheter vilket går väl i linje med den lokala utvecklingsstrategins mål. [...] Projektets insatser, skapandet av nya företag, arbetstillfällen, produkter och tjänster samt social utveckling med fokus på främjande av integration, kommer att bidra till att uppfylla målen i Landsbygdsprogrammet och därmed finansieras projektet av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 589 011	1 381 629
Offentligt stöd från LAG	562 647	400 628
Övrigt offentligt stöd	220 000	589 403
Privat finansiering (intäkter)	415 464	358 050
Total finansiering	2 787 122	2 729 710
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	686 140	1 265 210
Ideella resurser	25 000	29 700
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal arrangerade utbildningar	3	3
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	7	8
Antal unga och nya svenskar som drivit projekt	5	5
Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	12	12
Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1	1
Antal deltagare inom målgruppen för nya svenskar	25	27
Antal skapade företag	1	1
Antal nyskapade arbetstillfällen	1	1
Antal nya produkter och tjänster	20	20

Vi har lärt oss av varandra; om olika länders matkulturella ritualer, traditioner och tillagningssätt i köket och om nya råvaror och smak-kombinationer. Vi vet att nyfikenheten kring ny matkultur inte är mättad i Skåne, det dyker upp nya kunder hela tiden.

Om projektet

Syftet var att etablera en arbets- och mötesplats för integrering av nyanlända i svenskt samhälle och arbetsliv genom en affärsverksamhet med fokus på mat och textilt hantverk.

En verksamhet som skulle fungera både som en inkluderande arbetsplats och en mötesplats för människor med olika bakgrund – en plats för kreativitet, goda möten, samsättning, utbildning och personlig utveckling.

Aktiviteter

Mat och textilt hantverk från hela världen var centralt i projektets affärsverksamhet och man arbetade med catering för små och stora sällskap, skraddarsydda matlagingskurser för privatpersoner och företag, leverans till butiker och caféer samt utveckling av nya recept i samarbete med lokala producenter.

Samtliga projektdeltagare utbildades i livsmedelshygien och arbetade med produktutveckling. Parallellt arbetade deltagarna i projektet gemensamt med vision och mål för Yalla Sjöbos framtida verksamhet.

Deltagarna hade individuella och regelbundna avstämningar och diskussioner kring personlig utveckling och framtida möjligheter. De fortbildades även kontinuerligt i det svenska språket, demokrati- och föreningskunskap, datorkunskap, livsmedelshantering, marknadsföring och affärsutveckling.

Resultat

Totalt arbetade 14 medarbetare och/eller styrelseledamöter tillsammans med att genomföra projektet, i rollerna som projekt- och arbetsledning, medarbetare och styrgrupp. Under projektets gång fick åtta personer inkomst, praktik, arbetsträning och/eller arbetslivserfarenhet genom anställningar eller praktikplatser. Vid projektets slut höll företaget fyra personer sysselsatta på deltid. Projektet resulterade i ett socialt företag som står på två ben: affärsverksamhet och utbildning.

Under projekttiden utvecklade Yalla Sjöbo 20 nya produkter, arrangerade flertalet matlagingskurser, serverade mat åt ungefär 4000 personer, sålde sina produkter på skånska marknader och mässor, startade en maträttsbutik, en webbutik samt en kreativ ateljé och tog även tagit fram en mobil butikslösning.

Rader av delikatesser levererade av Yalla Sjöbo. Foto: Jonathan Mogensen

Balansbanan vid Solvalla Bygdegård. Foto: Arne Axelsson

SOLVALLA BYGDEGÅRD I RÖRELSE TILL VARDAG OCH FEST

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-2691
Projektnamn i ansökan	Södra Färs Bygdegårdsförening, Solvalla Bygdegård, i rörelse till vardag och fest. Var dag i balans för alla genom natur, kultur och rörelse!
Projektägare	Södra Färs Bygdegårdsförening, Solvalla Bygdegård
Samarbetspartners	Bygdegårdarnas Riksförbund, Villervalla förskola, Sjöbo kommun, Civilförsvarsförbundet samt Friluftsrådet i Sjöbo
Projektperiod	2020-04 – 2021-06
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.bygdegardarna.se/solvalla
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2019-08-28
Urvalskriterier	203 poäng
Styrelsens motivering: Projektet kan leda till en gränsöverskridande mötesplats och vill med bl.a. guidade turer och kunskapsspridning skapa ett samförstånd mellan de som vistas i miljön att ta hand om den på bästa sätt. En utomhusscen med möjligheter till olika kulturella event kan locka fler målgrupper till mötesplatsen.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	572 571	524 519
Offentligt stöd från LAG	282 013	258 345
Total finansiering	854 584	782 864
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	1 122 000	147 510
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	10	12
Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1	1
Antal tillgänglighetsprojekt	1	1
Antal organisationer som får stöd	1	1
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	3	3
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	30	38

Foto: Arne Axelsson

Flera och nya insatser för natur, kultur och rörelse bidrar till en förbättrad folkhälsa.

Om projektet

Syftet var att utveckla verksamheten på tätortsnära Solvalla bygdegård då man ville göra platsen mer attraktiv, anpassad och inbjudande för fler målgrupper. Projektet skulle bidra till att utöka utbudet av kultur- och naturaktiviteter samt fysisk aktivitet för personer i alla åldrar. Målet var att kunna vara en aktiv del i det nationella folkhälsoarbetet samt att underlätta för fysiska möten mellan olika generationer och kulturer.

Aktiviteter

Utemiljön förbättrades stegvis under projektet och med hjälp av föreningsmedlemmar och lokala hantverkare färdigställdes hitta-vilse-stig, balansbana, informationspanel om allemansrätten, utomhusscen med terrass, grillplats med sittplatser samt handikappanpassad utomhustoalett.

Alla investeringar och byggnationer skedde i samråd mellan föreningens styrelse och förskolan Villervalla, Civilförsvarsförbundet Sjöbo, Friluftsrådet Sjöbo och Sjöbo kommuns folkhälsostrateg. Löpande skickades projektgruppen ut information om parkens färdigställande och aktiviteter. Till ovanstående organisationer men också till

socialpsykiatri i Sjöbo och lokalpressen, som höll allmänheten informerad genom en rad inspirerande artiklar.

Slutligen arrangerade man en invigning med fika och musikunderhållning.

Resultat

Projektet stärkte Solvalla Bygdegårds roll som mötesplats, kulturarena och folkhälsoinspiratör och parken kunde börja hålla öppet för alla, året om. Invånarna i området fick ökade möjligheter till att förbättra sin hälsa, oavsett ålder, bakgrund, ekonomi, funktionsvariation etc. Fysiska möten mellan generationer och kulturer ökade. Eftersom pandemin medförde ett ökat behov av mötesplatser utomhus fick Solvalla lite extra draghjälp. Projektet bidrog även till fler aktiviteter i parken och till att öka besökarnas kunskaper om naturen och allemansrätten.

Solvalla var redan innan projektet prisbelönade som en av Sveriges mest tillgängliga bygdegårdar. Efter projektet är även utemiljöerna tillgängliga och Solvalla fortsätter att inspirera andra bygdegårdar i Sverige.

Grillplats med sittplatser vid Solvalla Bygdegård. Foto: Arne Axelsson

Startplatsen vid en av Sjöbo Oras cykelleder. Foto: Julia Falkman

LEDBASERAD TURISM OCH FRITID – MOUNTAINBIKELEDER

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-155
Projektnamn i ansökan	Hållbar tillväxt genom ledbaserad turism och fritid – mountainbikeleder i Fyledalen och Snogeholm
Projektägare	Insamlingsstiftelsen Skånsk MTB Utveckling
Samarbetspartners	Region Skåne, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommun, cykelklubbarna Österlens MTB CK, Vinco CK, Team Roslin och CK Agriplan, Smedstorps byalag, Friluftsrådet Sjöbo och Blentarp-Sövde, Äventyrscampen i Sövde samt markägare
Projektperiod	2017-03 – 2022-10
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.skanskmtnbutveckling.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-03-01
Urvälskriterier	272 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet ligger helt i linje med vår lokala utvecklingsstrategi med insatser som bidrar till ökad tillväxt inom besöksnäringen samt nya fritidsaktiviteter på landsbygden. Nyttan med projektet tillfaller privatpersoner såväl som företag och projektet ökar attraktiviteten för leaderområdet även utanför högsäsong.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	834 716	Ej fastställt av SJV vid tryck
Offentligt stöd från LAG	361 129	
Offentligt stöd från Region Skåne	30 000	
Total finansiering	1 225 845	
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	240 000	293 820
Ideella resurser	370 000	692 500
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader		
Antal samarbeten	3	13
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	5	7
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet		
Antal fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	5	5
Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	5	6
Antal skapade företag	1	0
Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	0,5	0
Antal projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong	1	1
Antal tillgänglighetsprojekt	1	1
Antal organisationer som får stöd	1	3
Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt		
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	1	1

Markarbete vid Sövde med ideella krafter. Foto: Fredric Piper

Allt fler har hittat en väg till cyklingen och vi ser ett ökat intresse framförallt bland barn, ungdomar och familjer.

Om projektet

Tidigare fanns inga speciellt framtagna stigar eller leder för mountainbikecykling i sydöstra Skåne. Samtidigt ökade cyklingen på vandringsleder och motionsspår. Detta projekt ville därför ta fram en infrastruktur av stigar och leder för den ökande målgruppen av cyklister. Syftet var att skapa kvalitetssäkrade mountainbikeleder i sydöstra Skåne. Bidra till en attraktiv och hälsofrämjande bygd att bo i. Öka turismen och förlänga turistsäsongen. Det långsiktiga målet var att inom tio år kunna generera minst 50 000 årliga besökare till området tack vare bra leder.

Aktiviteter

Projektledaren drev hela arbetet med utvecklingen av lederna. I samtal med olika intressenter och vid formella samråd. Genom framtagning av arbetsplaner och ansökningar om tillstånd. Genom mobilisering av ideella arbetsgrupper och slutligen genom själva genomförandet med utmärkning, röjning och grävning samt skyltning och ledmarkering.

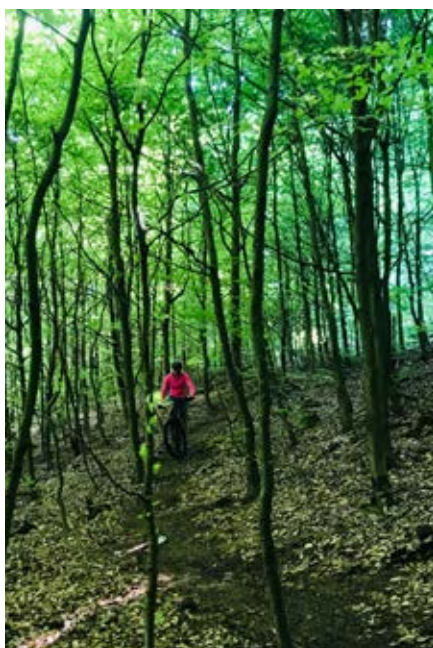
När alla leder var klara sammanställdes dessa i en ledkarta som distribuerades till samtliga knutpunkter och turistbyråer i området. Lederna lades även upp i appen [Mountain-bike United™](#) och på projektägarens webbplats.

Resultat

Projektet skapade 15 nya leder fördelade vid fyra olika knutpunkter. Totalt anlades 40 kilometer skyltad cykelled i Smedstorp, Sjöbo Ora, Salsbjers udde, Ystads sandskog och på Äventyrscampen i Sövde.

Projektet bidrog till ökad tillgänglighet till naturen. Till en ökad spontan och organiserad cykling och till ett utökat föreningsliv. Till fler besök av cyklister från andra delar av landet och från Tyskland och Danmark. Projektet bidrog också till färre intressekonflikterna mellan olika friluftsgupper såsom vandrare, ryttare, jägare eller fågelskådare och markägare. Tack vare lederna kan området marknadsföras som en cykelvänlig plats och besöksnäringen har möjlighet att paketera erbjudanden kring stigcykling på ett hållbart sätt.

Projektet lever vidare i projektägarens förvaltning, som är huvudman för spåren. Men också genom nätverket [MTB Skåne](#) och genom fyra lokala arbetslag som arbetar vidare med underhåll och utveckling av lederna.

En ung influencer vid sin häst. Friidrottsskola i Ystad. Foto: Andreas Thell/Margareta Olsson

LA SOURCE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-422 / 2019-427
Projektnamn i ansökan	La Source / La Source - Paraply
Projektägare	LEADER Sydöstra Skåne
Samarbetspartners	Tjänstepersoner och föreningar som arbetar med målgruppen unga i Simrishamns, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommun
Projektperiod	2019-10 – 2022-11
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.leadersydostraskane.se/for-unga
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2019-03-27
Urvalskriterier	242/274 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att ta vara på ungas engagemang och drivkraft genom att utbilda och stötta unga i att driva delprojekt bidrar till att ungas delaktighet och påverkansmöjlighet ökar och att unga inkluderas i utvecklingen av området. Projektet bidrar också till att öka kvalitén och utbudet av fritidsaktiviteter i området genom de delprojekt som genomförs. Projektet går väl i linje med den lokala utvecklingsstrategin och uppfyller indikatorer inom såväl delmål 2.3 Inkludering av områdets invånare med fokus på unga och nya svenskar som delmål 2.4 Ökad tillgänglighet, utbud och kvalitet av natur- kultur- och fritidsaktiviteter.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 272 471	Ej fastställt av SJV vid tryck
Offentligt stöd från LAG	626 739	
Total finansiering	1 899 210	
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	640 000	579 700
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet		
Antal arrangerade utbildningar	5	5
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	95	116
Antal unga och nya svenskar som drivit projekt	35	62
Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	24	25
Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1	1
Antal deltagare inom målgruppen för nya svenskar	20	0
Antal unga deltagare i projekt	360	1 200
Antal projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong	1	1
Antal företag som får stöd	3	0
Antal organisationer som får stöd	9	10

Det roligaste var att se sin idé bli till verklighet! Det var så coolt att skapa något för unga i Ystad. Det blev inte bara en utställning men ett häng för unga, vilket jag tyckte var skitcoolt!

Melanie Hall, Projektledare för JEANNE

Om projektet

La Source riktade sig till unga mellan 13 och 25 år och projektets syfte var att synliggöra och stötta ungas initiativ och möjlighet till att påverka sin vardag och fritid. Genom La Source gavs unga i kommunerna Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystad möjlighet att söka upp till 25 000 kr i stöd för att förverkliga en projektidé som de drömde om att genomföra.

Det överordnade målet med projektet var att ta tillvara på ungas engagemang och låta dem skapa egna delprojekt för att på så sätt känna sig delaktiga i utvecklingen av platsen som de bor på.

Aktiviteter

En ungdomscoach anställdes för att hjälpa ungdomarna. Ungdomscoachen höll löpande i projektutbildningar för de unga, som dels fick lära sig mer om EU och om vart pengarna kom ifrån, men också om projektledning.

En ungdomsstyrelse (U-LAG) med åtta ledamöter rekryterades och utbildades. U-LAG hade till uppgift att inspirera och stödja andra ungdomar som ville genomföra sina projektidéer samt att ta beslut om vilka delprojekt som skulle beviljas pengar.

Möjligheterna med La Source marknadsfördes via besök på skolor, i kontakt med föreningar och ungdomsorganisationer samt genom spridning av marknadsföringsmaterial och information via sociala medier.

Pandemin påverkade tyvärr projektet negativt. Dels då det var svårare att nå ut, men också eftersom de unga arrangörerna var tvungna att förhålla sig till restriktionerna som fanns, och som ständigt förändrades. Därför förlängdes projektet med 12 månader.

Resultat

U-LAG behandlade 24 projektansökningar varav 15 delprojekt beviljades och genomfördes.

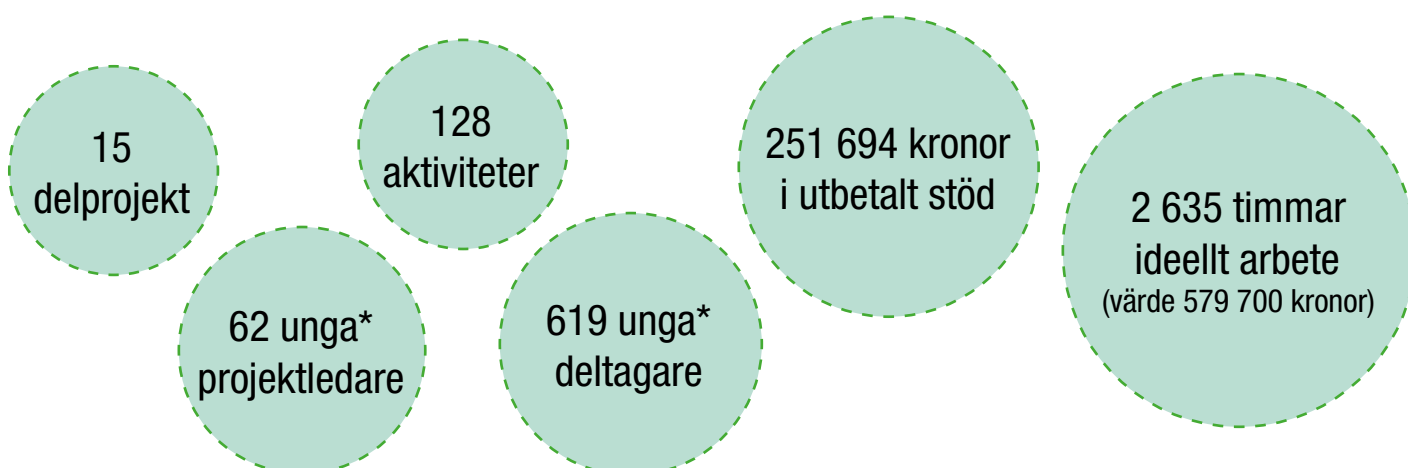
Sammanlagt genomförde 62 unga projektledare 128 aktiviteter som besöktes av 619 personer.

Totalt sett kostade de 15 delprojekten 251 694 kronor. Projekten resulterade i 2 635 ideella timmar till ett värde på 597 700 kronor.

La Source fick mycket uppmärksamhet i media, framför allt dess delprojekt. Delprojektet Unga influencers på landsbygden fick absolut mest uppmärksamhet, också nationellt. Det omtalades på både TV4 Nyhetsmorgon och i Aftonbladet.

Samtliga 15 delprojekt presenteras närmre i en [separat broschyr](#).

Resultaten nedan är en sammanställning från samtliga delprojekt i La Source. *Avser personer under 25 år.

Projektledarna för Kulturnavet Österlen Susan Bolgar och Anna-Carin Uggla. Foto: Torun Börtz

KULTURNAVET ÖSTERLEN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2020-962
Projektnamn i ansökan	Kulturnavet Österlen – strategi, nätverksbyggande och service
Projektagare	Stockholms Kulturstrategi Konsult AB
Samarbetspartners	Simrishamns, Tomelilla och Ystads kommun, Region Skåne
Projektperiod	2020-05 – 2022-10
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.kulturnavetosterlen.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2020-04-23
Urvalskriterier	297
Styrelsens motivering: LAG anser att den här typen av projekt behövs i Ystad och på Österlen, som ju ibland kallas för kulturens vagga. Detta är ett intressant projekt, med en genomarbetad ansökan, som sätter fingret på de utmaningar som kulturmäringen har, med dess kulturarbetare och ensamföretagare. Projektet tros också kunna bidra till en utveckling även av andra näringar.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 037 713	Ej fastställt av SJV vid tryck
Offentligt stöd från LAG	511 112	
Total finansiering	1 548 825	
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	434 250	592 620
Ideella resurser	48 000	48 000
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader		
Antal samarbeten	16	16
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet		
Antal skapade företag	3	1
Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	2	0,5
Antal projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong	1	0
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal företag som får stöd	5	25
Antal organisationer som får stöd	10	4
Antal nya produkter och tjänster	6	7

Stöd till professionella kulturutövare på Österlen som en näringsverksamhet och som en viktig utvecklingsfaktor för området.

Om projektet

På Österlen finns en ovanligt hög andel professionella kulturaktörer. Sökande såg dessa aktörers behov av samverkan, synliggörande och eventuell service. De såg också en möjlighet att utveckla det lokala kultur- och näringslivet. Kulturnavet Österlen gick ut på att ta fram en modell för strategisk utveckling av kulturlivet på Österlen. Målet var att bilda en organisation som kunde övergå i kultursektorns ägo efter projektiden.

Aktiviteter

Projektledarna har under två år byggt upp en organisation i samverkan med medverkande kulturaktörer. De har bland annat byggt nätverk, skapat mötesplatser, initierat samarbeten, erbjudit coachning, utbildat och lyft frågan kring kulturella och kreativa näringar.

Projektet inleddes med tre uppstartsmöten och en kartläggning av kulturaktörerna i området. Därefter följde enkätundersökningar och djupintervjuer kring frågor om förutsättningar, behov och önskemål bland Österlens kulturaktörer. Även kommunala och regionala tjänstepersoner intervjuades. Denna nulägesbeskrivning presenterades i rapporten "[Leva för och av kultur på Österlen](#)" som därefter var utgångspunkten för det fortsatta arbetet.

Projektledarna förde en regelbunden dialog med nyckelpersoner i offentlig sektor, på både kommunal och regional nivå, för att informera om kulturaktörernas behov och önskemål och för att synliggöra Österlen som ett utmärkt område för en satsning på kulturella och kreativa näringar (KKN).

En interaktiv webbplats för registrerade medlemmarna lanserades, synlig även för potentiella uppdragsgivare. Med medlemskapet följde också nyhetsbrev och inbjudningar samt möjlighet till fortbildning och rabatt hos lokala företag.

Resultat

Kulturnavet Österlen byggde upp ett stort och uppskattat nätverk för kulturella och kreativa näringar i kommunerna Simrishamn, Tomelilla och Ystad. Nätverket bildade efter projektets slut en ideell förening, Nätverket Kulturnavet Österlen, som tagit över arbetet.

Projektet ledde till fler samarbeten mellan kulturaktörer, men också mellan förvaltningarna i de deltagande kommunerna. Projektet bidrog också till inspiration och förmedling av erfarenheter och kontaktnät inför skapandet av Kulturcentrum i Tomelilla. Deltagarna fick nya kunskaper och områdets marknadsföring kring den kulturella sektorn ökade.

Rapporten "Leva för och av kultur på Österlen" som togs fram i projektet.

Filmspelning på Hålldala Ranch med dess ägare Mats och Inger Larsson. Foto: Cecilia Henrikson

HÅLLBART HÄSTFÖRETAGANDE I SYDÖSTRA SKÅNE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2018-3721
Projektnamn i ansökan	Hållbart hästföretagande i sydöstra Skåne
Projektägare	Sjöbo kommun
Samarbetspartners	Simrishamns, Tomelilla och Ystads kommun, Skånes Ridsportförbund, Region Skåne, Föreningen Hästrundan, Hästen i Skåne, LRF, Hushållningssällskapet, Häst i Sydost och Equi Tours
Projektperiod	2019-02 – 2021-01
Fond	Regionala utvecklingsfonden
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.destinationhast.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2018-11-26
Urvårskriterier	351 poäng
Styrelsens motivering: Styrelsen anser att en utvecklande hästnäring med företagsfokus bidrar till en attraktiv och konkurrenskraftig landsbygd. Projektet bidrar till att uppnå detta genom att ta ett bredare grepp om hästnäringen och kompetenshöjande åtgärder för företag och entreprenörer.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 005 000	1 004 805
Offentligt stöd från LAG	495 000	494 904
Total finansiering	1 500 000	1 499 709
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	450 000	600 820
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal arrangerade utbildningar	4	3
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	90	151
Antal nyskapade arbetstillfällen	3	17
Antal företag som får stöd	30	61
Antal organisationer som får stöd	4	11
Antal nya produkter och tjänster	5	15
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal nystartade företag (små och medelstora företag)	4	8

Projektleddarna Pernilla Colhag och Cecilia Henrikson berättar om projektet på Skånsk Hästnäringdag i Sjöbo. Foto: Julia Falkman

En vassare hästnäring bidrar till en hållbar tillväxt i sydöstra Skåne med fler arbetstillfällen, fler bofasta, fler året-runt-besökare och ett större utbud av fritidsaktiviteter.

Om projektet

Syftet med detta projekt, som var en fortsättning på leaderprojektet *Destination Hästturism Sydöstra Skåne*, var att få flera mindre företag och hobbyföretag att växa, bli affärsmässiga och mer lönsamma. Det tidigare projektet fokuserade på turistföretagare inom hästnäringen, men i detta projekt var alla företagare som på något sätt kan locka hit hästintresserade inkluderade. Målet var att stärka hästnäringen som helhet och att öka utbudet och kvalitén på tjänster till och för hästar och dess ägare, under hela året.

Aktiviteter

Projektet inleddes med en uppstartsträff där hästaktörer bjöds in för att inventera behovet av kunskap och stöd. Utifrån detta tog man fram en plan för utbildningar, nätverksträffar och coachning, bland annat på teman som bed & box, samarbete och ökad lönsamhet, hästjuridik samt hållbarhet, företagande och ekonomi. Pandemin gjorde att man under 2020 tyvärr fick ställa in ett par träffar och istället genomföra mer individuell coachning. I den individuella coachingen efterfrågade aktörerna stöd bland annat kring digitala medier, marknadsföring, priskalkylering och paketering.

För att marknadsföra regionen på ett positivt och resurseffektivt sätt lät man producera en [20 minuter lång film](#) där tittaren får möta hästprofiler och hästföretagare i regionen som berättar om varför de valt just sydöstra Skåne som sin plats i hästlivet och varför man ska söka sig hit både för semester och boende. Projektets slutseminarie genomfördes digitalt i november 2020 då man också hade premiär för filmen.

Resultat

Projektet bidrog till en gemenskap och ett starkt nätverk inom hästnäringen i sydöstra Skåne. Nya samarbeten över gränserna utvecklades, även kring anläggningar och tjänst- och produktpaketering. Genom kontinuerligt marknadsföringsarbete, Hästrundans dragningskraft och uppmärksamhet samt med filmens hjälp stärktes regionens position som en tydlig hästdestination ytterligare.

Både kvalitet och utbud ökade generellt med hjälp av kompetensutveckling och coachning. Paket av produkter, tjänster och naturupplevelser skapades och såldes genom återförsäljare och researrangörer. Deltagande företag förbättrade sin närvaro på nätet och fick bättre koll på sin digitala helhet. De fick dessutom en bättre kunskap i företagandet med rätt prissättning samt bra merförsäljning och bredd.

Introduktion med ny arbetskraft på Skillinge Emalj. Foto: Rebecca Wallin

NOMINERAT TILL
Skånes bästa
landsbygdsprojekt
2023

FRÅN SFI TILL ARBETE

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2018-313
Projektnamn i ansökan	Från SFI till arbete – utbildning, matchning och coachning
Projektägare	Föreningen Talenterna
Samarbetspartners	Hyllie Park Folkhögskola, Skillinge Missionshus, Skillinge Företagarförening, Hushållningssällskapet, Lantbrukarnas Riksförbund
Projektperiod	2018-08 – 2020-08
Fond	Socialfonden
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.hyllieparktalentbyran.se (tidigare talenterna.se)
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2018-03-19
Urvalskriterier	300 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet ligger helt i linje med vår lokala utvecklingsstrategi då insatserna bidrar till inkludering som i sin tur leder till ökad social hållbarhet i samhället samt förhöjd livskvalité för deltagarna. Projektets kompetenshöjande åtgärder ökar deltagarnas chanser till arbete.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 788 298	1 788 298
Offentligt stöd från LAG	503 763	504 801
Övrigt offentligt stöd	377 040	376 002
Total finansiering	2 669 101	2 669 101
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	762 300	358 985
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal organisationer som får stöd	2	1
Antal deltagare i projekt	60	60
Antal arbetslösa deltagare och långtidsarbetslösa som är i sysselsättning, inkl. egenföretagare, efter avslutad åtgärd	17	69
Antal insatser som bidrar till ökat antal invånare med eftergymnasial utbildning	2	2
Antal arrangerade utbildningar	12	12
Antal anställda, inkl. egenföretagare, med förbättrad arbetsmarknadssituation	34	36
Antal deltagare inom målgrupper för nya svenskar	40	40
Antal unga deltagare i projekt	20	22
Antal projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1	1

Undervisning med Helena Ström. Foto: Rebecca Wallin

Eftersom det på 80- och 90-talet var stora ekonomiska problem i Syrien har många därifrån två eller flera yrkestitlar. Det finns till exempel personer som går att anställa som både ekonom och som målare. Det är ju guld värt för ett litet eller mellanstort företag.

Om projektet

Syftet var att få fler nyanlända i arbete samt att hjälpa arbetsgivare i sydöstra Skåne att rekrytera ny personal. Statistik visar på att många i Sverige får arbete genom relationer och kontaktnätverk, vilket de nyanlända ofta saknar. Därför ville man genom projektet vara en förtroendeingivande länk mellan nyanlända och arbetsgivare för att möjliggöra matchningar som kanske annars aldrig hade ägt rum.

Aktiviteter

120 nyanlända intervjuades och kartlades vad gäller utbildning, språk, intressen, tidigare arbetslivserfarenheter och personliga mål. Samtliga erbjöds utbildningsdagar om hur det är att arbeta i Sverige; att tänka på vid en anställningsintervju, svensk arbetsrätt, samspel mellan chef och medarbetare, sociala koder och kulturskillnader, kommunikation på en arbetsplats osv. Deltagarna hade också tillgång till språkcaféer två gånger i veckan där 10-15 volontärer fanns på plats för att samtala, men också för att rollspela inför kommande anställningsintervjuer.

Parallellt kontaktade projektledarna lokala arbetsgivare och gjorde cirka 100 företagsbesök där man berättade om projektet och möjliga arbetstagare. Man arrangerade även större luncher där företagare och nyanlända kunde träffas.

Vid matchning fick de nyanlända stöd inför, och om de så önskade även under, anställningsintervjun. Projektledarna hjälpte dem att gå igenom anställningsavtalet och med att kontakta Arbetsförmedlingen i de fall arbetsgivaren hade möjlighet att få ekonomiskt stöd. Vid en anställning gjorde man regelbundna uppföljningar med både arbetsgivare och nyanställd för att minimera risken för missförstånd och komplikationer.

Resultat

Under projekttiden fick 69 nyanlända ett arbete varav 17 fick en tillsvidareanställning och övriga fick återkommande säsongsanställningar. Många av anställningarna föregicks av praktik, som också möjliggjordes tack vare projektet. 3 nyanlända fick stöd med att starta eget företag och 21 valde att börja studera efter vägledande coachning med projektledarna. Man hjälpte även nyanlända ungdomar under 18 år att få ett sommarjobb.

En nyanländ person som får ett arbete gör skillnad för fler än sig själv. Även arbetstagarens familj, vänner och släkt påverkas positivt, det ger hopp till andra nyanlända och påskyndar integrationen i samhället i stort. Deltagare som fick ett arbete tack vare projektet vittnade alla om en ökad glädje och självkänsla samt en tillfredsställelse över att kunna försörja sig själv och sin familj.

Tack vare projektet, vilket kunde användas som referensuppdrag, skrev Talenterna efter projektets slut ett avtal med Arbetsförmedlingen om att bedriva tjänsten Stöd och Matchning. Projektets lärdomar har utvecklats och idag finns etablerad verksamhet och avtal med Arbetsförmedlingen i Simrishamn, Malmö och Kristianstad.

Magasinet "Talent" hjälpte till att sprida möjligheterna med projektet.

Provtagning med Leonor Lavröd Sologuren, marinbiolog och legitimerad lärare. Foto: Julia Falkman

MARINPEDAGOGISK VERKSAMHET

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2016-6586
Projektnamn i ansökan	Marinpedagogisk verksamhet (MPV) i Ystads kommun
Projektägare	Ystads kommun
Samarbetspartners	Marint kunskapscenter i Malmö, P-dyk AB, SCSC – Swedish coast and sea center, Ystadortens Fiskevårds- och Sportfiskeförening, Lunds universitet, Göteborgs universitet, leaderprojektet Österlens sköna vattendrag
Projektperiod	2017-08 – 2019-05
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.ystad.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-03-01
Urvalskriterier	213 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet ligger helt i linje med vår lokala utvecklingsstrategi med insatser som bidrar till en ökad kunskap och ett ökat intresse för hållbarhetsfrågor och människans påverkan på havet hos barn och unga. Projektet skapar förutsättningar för ett mer hållbart samhälle. Projektet skapar dessutom ett arbetstillfälle.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 093 641	1 073 674
Offentligt stöd från LAG	455 663	447 349
Offentligt stöd från Ystads kommun	82 996	81 475
Total finansiering	1 632 300	1 602 498
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	333 900	249 440
Ideella resurser	180 000	162 900
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Antal tillgänglighetsprojekt	1	1
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	15	20
Antal samarbeten med universitet/högskolor	2	2
Antal arrangerade utbildningar	120	161
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	2 400	3 667
Antal nyskapande arbetstillfällen	1	1

Detaljer från den marinpedagogiska verksamhetens lärmiljö vid Marinan i Ystad. Foto: Julia Falkman

Elever som kanske inte alltid tycks vara så engagerade i skolan vaknar till liv när de kommer hit. Det blir oftast roligare när det är praktiskt arbete, men det visar också på platsens betydelse för lärandet.

Om projektet

Syftet var att etablera en marinpedagogisk verksamhet med havsnära aktiviteter i Ystad för att öka intresset för en hållbar utveckling av Östersjön bland barn och unga.

Aktiviteter

Projektet tog fram pedagogiska program och skapade kreativa, stimulerande och utmanande lärmiljöer. De pedagogiska programmen handlade om allt ifrån Östersjöns växt- och djurarter, vattnets kretslopp och kusterosion till vad som händer med nederbörden och vad det innebär att vara sportfiskare eller att arbeta som marinbiolog. Genom ett samarbete med Lunds och Göteborgs universitet kunde elevernas provtagningar även användas i forskningssyfte. Parallellt erbjöds samtliga pedagoger i Ystads kommun separat fortbildning i de olika programmen.

Resultat

Under projekttiden deltog cirka 3 200 barn och elever från förskola till gymnasium i någon av de åldersanpassade aktiviteterna. Även klasser från Sjöbo och Simrishamn var inbjudna att delta i programmen och en sommarlovsverksamhet, öppen för alla, lockade totalt 250 deltagare i alla åldrar.

Projektet uppnådde sitt mål – att skapa en verksamhet där barn, unga och pedagoger kan följa havets och strandens olika skeenden på plats. Genom de pedagogiska aktiviteterna ökade man intresset, förståelsen och kunskapen för livet i Östersjön och de ekosystemtjänster vi får från havet. Tack vare projektet fick deltagarna en ökad miljömedvetenhet och en förståelse för vikten av sin egen roll och betydelse för en hållbar utveckling.

Projektet övergick i en permanent verksamhet i Ystads kommun efter beslut i kommunfullmäktige.

Utomhusaktiviteter vid Marinan i Ystad. Foto: Marinpedagogisk verksamhet

Jätteloka är storväxt och kan bilda mycket stora bestånd. Foto: Förstudie samverkan invasiva arter

FÖRSTUDIE SAMVERKAN INVASIVA ARTER

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2018-822
Projektnamn i ansökan	Förstudie samverkan invasiva arter
Projektägare	Ystads kommun
Samarbetspartners	Sjöbo, Tomelilla och Simrishamns kommuner, Länsstyrelsen Skåne, Naturvårdsverket, SLU, Lunds botaniska förening, Sysav, LRF, Högstad & Christinehof Förvaltnings AB samt lokala byalag, vattenråd och naturskyddsföreningar
Projektperiod	2018-09 – 2019-09
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.ystad.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2018-06-19
Urvårskriterier	341 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att det är ett innovativt samarbetsprojekt som tar tag i en högaktuell problematik. Projektet gynnar både människor och miljö samt bidrar till en hållbar utveckling.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	260 444	226 126
Offentligt stöd från LAG	128 278	111 375
Total finansiering	388 722	337 501
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	96 800	83 380
Ideella resurser	2 000	4 000
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Antal miljöprojekt	1	1
Antal insatser som gynnar biologisk mångfald	1	1
Antal samarbeten med universitet/högskolor	1	2
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	120	290

Studiebesök i Helsingborg med arbetsgruppen. Foto: Erik Rosenblad

Det anses mycket positivt att kommunerna genom projektet tagit itu med frågan kring invasiva främmande arter, något som efterfrågats under en lång tid.

Om projektet

Syftet var att ta fram ett strategiförslag för hur de fyra kommunerna i sydöstra Skåne skulle kunna samverka för att hantera etablerade invasiva främmande arter i området.

Aktiviteter

Projektet inleddes med en kunskapsinsamling rörande hantering och strategier kring problematiken med invasiva arter. Man knöt kontakter med ekologer och forskare och tog reda på hur man arbetar med frågan i Sverige, Europa och världen. Projektgruppen, som bestod av projektledare, kommunekologer och/eller hållbarhetsstrateger från samtliga kommuner träffades regelbundet, och hade även möten med sakkunniga från Sveriges lantbruksuniversitet, Länsstyrelsen Skåne, Skogsstyrelsen och LRF. Parkavdelningarna i de medverkande kommunerna var också involverade och aktiva i projektet. Under projektet besökte man en rad markägare och lantbrukare och det genomfördes också informations- och dialogmöten med allmänhet och markägare där projektledaren svarade på frågor och samlade in tips om olika fynd.

Projektet agerade även referens och ”bollplank” vid Naturvårdsverkets framtagande av ett så kallat handläggarstöd, ett digitalt verktyg som samlar fynd, bekämpningsinsatser och information om invasiva arter på en och samma plats.

Resultat

Projektet resulterade i ett framtaget [strategiförslag](#) som, förutom ansvarsfördelning och fokusarter, beskriver ett antal åtgärder som projektkommunerna kan och bör genomföra för att fördjupa samverkan sinsemellan och med andra aktörer för att kunna hantera utmaningen med invasiva främmande arter. Kommunerna fick efter projektet stöd från den statliga Lokala Naturvårdssatsningen, LONA, för att kunna fortsätta den gemensamma kraftsamlingen. Projektet skapade medvetenhet och ett ökat intresse i frågan och nådde ut genom ett tiotal tidningsartiklar samt framträdanden i både radio och tv.

Ystads kommunekolog ute på fältbesök vid Nybroån. Foto: Erik Rosenblad

Exkursion vid Tommarpsån med projektet och Sportfiskarna. Foto: Valentina Zülsdorff

ÖSTERLENS SKÖNA VATTENDRAG

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2017-206
Projektnamn i ansökan	Österlens sköna vattendrag
Projektägare	Tomelilla kommun
Samarbetspartners	Österlens vattenråd, Vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån, Österlens naturskyddsförening, Naturskyddsföreningen i Tomelilla, Ystads naturskyddsförening, Naturskyddsförening Kristianstad Bromölla, Färs naturskyddsförening, Ystadortens fiskevårds- och sportfiskeförening, Kabusa och Skönadals fiskevårdsförening, LRF, Lunds universitet, Högskolan Kristianstad samt kommunerna Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla, Ystad, Hörby och Kristianstad
Projektperiod	2018-03 – 2021-03
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.osterlensvattenrad.se www.nybro-kabusa.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2017-06-07
Urvalskriterier	384 poäng
Styrelsens motivering: Styrelsen anser att projektet bidrar till långsiktiga och hållbara åtgärder som kan skapa förutsättningar för förbättrad vattenkvalitet i området, ett hållbart kretsloppstänkande samt en ökad medvetenhet och ett intresse kring vattenfrågor.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 006 320	835 418
Offentligt stöd från LAG	495 650	411 475
Total finansiering	1 501 970	1 246 893
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	916 520	823 460
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Antal miljöprojekt	1	1
Antal insatser som gynnar biologisk mångfald	2	2
Antal samarbeten med universitet/högskolor	2	8
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	6	24
Antal arrangerade utbildningar	16	28
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	160	1642

Foto: Sara Håkansson

Med ökad kännedom om åarna och vad som har betydelse för livet i och intill vattnet, kan vattenråden bidra till att bevara åarnas ekologiska värden och förbättra vattenkvalitén genom att samordna åtgärder.

Om projektet

Syftet med detta projekt, som initierades av två vattenråd, var att förbättra och förstärka arbetet kring vattenfrågor. Med aktörer från såväl vattenråden och naturskyddsföreningar som fiskevårdsföreningar och kommuner genomförde man aktiviteter för att främja den biologiska mångfalden och skapa ett större intresse och engagemang kring vattenmiljöerna i sydöstra Skåne.

Aktiviteter

I projektet arrangerades informationsträffar om samtliga vattendrag samt flertalet vandringar, studiebesök, studiecirklar och aktiviteter för barn och unga såsom vattenverkstad, vattensafari och skräpplockardag. Över 1600 personer deltog i någon av projektets alla 150 aktiviteter.

Under pandemin ställde man om och möten hölls digitalt och aktiviteter för allmänheten och skolor genomfördes i mindre grupper utomhus. Fler än väntat tycktes dock uppskatta att träffas ute i naturen och antalet deltagare sköt i höjden. Istället för en slutkonferens lät vattenråden trycka upp en informationsfolder om vattenråden som samverkansorgan och bjöd in till vandringar längs med alla åar i området. Hembygdsföreningar, byalag, naturskyddsföreningar och andra intresserade hade givande möten och diskussioner när de träffades ute vid vattendragen.

Flertalet universitet och högskolor var involverade i projektet och gav sitt stöd genom avsatt tid, kunskap och information samt producerade ett flertal rapporter. Tillammans med Österlens folkhögskola gjorde man en konstutställning: Ringar på vattnet – Från Österlen till Östersjön som visades på konsthallen i Tomelilla och på Marint Centrum i Simrishamn.

I slutet av projektet anställdes en åtgärdssamordnare för att jobba vidare med vattendragen i sydöstra Skåne.

Resultat

Österlens sköna vattendrag resulterade i ett långsiktigt nätverk och samarbete för vattenvård som sträcker sig över kommungränserna. Erfarenhetsutbytet mellan naturskyddsföreningar, fiskevårdsföreningar och LRF inom projektet ledde till konkreta insatser för bättre vatten. Universitet, högskolor och naturskolor bidrog med avsatt tid och kunskap om vatten – allt för att öka medvetenheten om naturens värden.

Projektet bidrog också till en ökad medvetenhet kring vattenfrågor samt förankring av vattenråden som en viktig samverkansplattform i arbetet med åarna. Projektet ledde till ett ökat intresse och fler aktiviteter med fokus på vatten i olika verksamheter och en lista med åtgärder för att förbättra vattenkvalitén och öka den biologiska mångfalden kopplat till vattenmiljöerna.

Projektet arrangerade cirka 150 aktiviteter med sammanlagt fler än 1600 deltagare, här exkursion med barn. Foto: Valentina Zülsdorff

Naturgräs ger mindre skador och en bättre spelkvalité för fotbollsspelare än vad konstgräs gör. Foto: Lunnarps BK

FÖRSTUDIE HÅLLBARA GRÄSYTOR FÖR SPORT OCH FRITID

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2019-3578
Projektnamn i ansökan	Förstudie för Pilotprojekt "Hållbara gräsytor för sport och fritid/Sustainable Arena Grass (SAG)"
Projektägare	Lunnarps Bollklubb
Samarbetspartners	Skånefrö AB, Österlenmejeriet (Danone), Tomelilla kommun, Ångpanneföreningen (AFRY), UBA Glas & Fasad, Scanlight System, Dematek, Heliospectra, Research Institutes of Sweden (RISE), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Gia Global Incentives Advisor Sweden (GIA), VD-stödet, Temahallen, Arkitekt Per-Olof Kippel, Växjö kommun (Tipshallen), Serneke Group, Ottossons smide Staffanstorp, Greenworks, Trafikverket, Horizontalborr och Svenska Fotbollförbundet.
Projektperiod	2019-12 – 2021-07
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.lunnarpsbk.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2019-11-27
Urvalskriterier	365 poäng
Styrelsens motivering: LAG-styrelsen anser att projektet är innovativt och inspirerande genom att skapa hållbara gräsytor som kan nyttjas vid många olika typer av evenemang och av många olika branscher. Projektet kan även bidra till en stor miljövinst.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	362 261	307 954
Offentligt stöd från LAG	178 427	151 678
Total finansiering	540 688	459 632
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	200 000	361 025
Ideella resurser	75 000	0
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal företag som får stöd	2	0
Antal organisationer som får stöd	1	1
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Antal insatser som gynnar biologisk mångfald	0	1
Antal samarbeten med universitet/högskolor	2	2
Antal miljöprojekt	1	1
Antal insatser med fokus på kretsloppstänkande	1	1
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	1	1

Går det att ersätta dagens miljöbelastande konstgräsplaner med uppvärmda naturliga gräsytor för användning året runt?

Om projektet

I detta projekt genomförde Lunnarps Bollklubb i samarbete med Österlenmejeriet, Danone och Skånefrö en förstudie som undersökte möjligheten att ersätta konstgräs med naturgräs, företrädesvis för idrottsliga aktiviteter året runt.

Aktiviteter

Genomförandet av förstudien omfattades av tre moment; kartläggning, kostnadsberäkningar och finansieringsmöjligheter samt analys och slutsatser. I kartläggningen tittade man på kapacitetsbehov avseende energi, tekniska energilösningar, bevattnings- och ljus teknik, system för näringstillförsel samt arkitektoniska lösningar. Kostnadsberäkningarna omfattade entreprenad för grundläggning, värme- och bevattningssystem samt gräsbädd. Förstudien, som krävde samverkan och samarbete med idrottsrörelsen, offentlig förvaltning, Forskning och utveckling (FoU) samt näringsliv, sammanställdes slutligen i en skriftlig rapport.

Resultat

Förstudien konstaterar att det är tekniskt och ekonomiskt möjligt att på ett hållbart sätt ersätta miljöbelastande konstgräs med naturgräs för användning året runt utomhus och inomhus på ett sätt som tillgodoser gräsets krav. Även om investeringen för att skapa utomhusmodellen initialt är högre än för konstgräs, uppvägs detta av elimineringen av konstgräsets nuvarande höga miljöbelastning, ökade skaderisker för spelare samt försämrade spelkvalité.

Vidare visar förstudien att det finns ett antal tekniska alternativ att uppföra en hall, eller ett så kallat klimatskal över gräsytan, för att ytterligare förbättra möjligheten att använda naturgräs året runt. Genom att ersätta konstgräsplanen med en naturgräsplan med säkerhetsbädd elimineras helt risken för föroreningar av närliggande natur och vattendrag.

Genom utnyttjande av energiinnehåll i avlopps- och processvatten från närliggande industrianläggning elimineras i stort sett drifts- och energikostnaderna för uppvärmning av naturgräsplanen och ger en hållbar lösning för idrottsutövning året runt.

Förstudien har bidragit till finansieringskunskaper samt ett underlag för att attrahera offentliga och privata finansiärer i det fortsatta arbetet med fas två, dvs. förverkligandet.

Fågelverkstad på Mors dag. Foto: Sara Ericsson

TILLSAMMANS FÖR BIOSFÄROMRÅDE VOMBSJÖSÄNKAN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2018-1773
Projektnamn i ansökan	Gräsrotsutveckling av biosfären Vombsjösänkan i LEADER Sydöstra Skåne
Projektagare	Coompanion Skåne
Samarbetspartners	Leader Lundaland, Lunds, Eslövs och Sjöbo kommun, Länsstyrelsen Skåne, Visit Mittskåne, ABF Skåne, Lunds Universitet, SLU Alnarp, Malmö Universitet, Kulturdimensionen AB, Forn tillframtid AB, Fokus Grönt AB, Föreningen ARNA, Flygebygden Tillsammans, Vollsjo Byalag, Färs Härads Rytarförening, FOJAB Arkitekter, Ohmnia - facilitering, utbildning, rådgivning samt flera lokala företag och föreningar
Projektperiod	2019-02 – 2022-10
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Samarbete/Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.coompanion.se/skane
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2018-09-04
Urvalskriterier	277 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet bidrar till att uppfylla målen i den lokala utvecklingsstrategin genom att kartlägga, synliggöra och stärka områdets sociala, kulturella och ekonomiska värden.	

Mobilisering och workshop.

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 338 702	Ej fastställt av SJV vid tryck
Offentligt stöd från LAG	659 360	
Total finansiering	1 998 062	
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	1 162 040	664 195
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal samarbeten	5	8
Antal insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	3	2
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal aktörer som provat nya finansieringsmöjligheter	3	8
Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	3	9
Antal unga deltagare i projekt	20	93
Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	2	1,5
Antal organisationer som får stöd	1	36
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Antal insatser som gynnar biologisk mångfald	2	2
Antal insatser med fokus på kretsloppstänkande	5	4
Antal tillgänglighetsprojekt	1	1
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	10	15
Antal samarbeten med universitet/högskolor	2	4
Antal arrangerade utbildningar	2	5
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	25	737

Vombsjösänkan är en unik plats i Sverige och världen och har potential att bli ett nytt biosfärområde enligt UNESCOs riktlinjer.

Om projektet

Under 2017-2018 gjorde Sjöbo kommun en förstudie kring förutsättningarna för att skapa ett Unesco biosfärområde i Vombsjösänkan. Detta skapade ett intresse och engagemang i lokalsamhället, men tyvärr så avstannade processen. Detta samarbetsprojekt syftade därför till att ta över arbetet och stötta tillblivelsen av ett nytt biosfärsområde i området kring Vombsjösänkan.

Projektet gick ut på att skapa engagemang, mobilisera och förankra processen underifrån bland invånare och verkamma i området. Projektet jobbade även med den fjärde dimensionen av hållbarhet, den kulturella, och kartlade Vombsjösänkans gemensamma identitet och synliggjorde områdets sociala, kulturella och ekonomiska värden.

Aktiviteter

Trots pandemin lyckades projektet genomföra en mängd aktiviteter med syfte att mobilisera, väcka engagemang och utveckla idéer för ett blivande biosfärområde: workshops och utveckling av projektidéer, "Walk n talks" på olika teman, studiecirkelar i Vombsjöakademien, kunskapsseminarier, tematiska studieresor, lokal platsutveckling och rådgivning kring nya affärsidéer.

Några exempel på alla dessa aktiviteter är workshopen "Bygder för de globala målen" som hjälpte byalag att arbeta med hållbar lokal utveckling. Workshopen kring kulturella och kreativa näringar (KKN) på landsbygden som samlade områdets kulturföretagare. En onlinekurs i hållbart

grönt företagande. Studiecirkelar kring det miljöhistoriska arkivet i Vombsjösänkan och på temat hållbara trädgårdar. Studieresor till Blekinge Arkipelag biosfärområde och Möns biosfärområde för engagerade invånare och aktörer. En platsutvecklingsprocess i Vollsjö – Vision Vollsjö.

I projektet arrangerades också Sveriges första och enda [Biosfärfestival](#), som numera är ett återkommande evenemang. En festival som utgörs av de aktörer eller organisationer som vill arrangera något för de natur- och kulturintresserade besökarna. Exempelvis guidade vandringar, utställningar, workshops, prova-på-aktiviteter och konserter.

Resultat

Projektet etablerade ett stort gräsrotsengagemang med 859 unika deltagare. Deltagare som tillsammans arbetade mot målet om att bli ett biosfärområde. Detta ledde också till helt nya nätverk och stärkta aktörer i området. Samtidigt resulterade arbetet med lokal platsutveckling i nya företag och de två nya leaderprojekten [Säkra Slingan i Vollsjö](#) och [Vår plats i Biosfären](#).

Under projekttiden kom beskedet från Nationella Biosfärkommittén om att området beviljats att ingå i en kandidatprocess, och därmed var målet med projektet uppfyllt.

Efter projektets slut tog ingående kommuner över organisationen som arbetade vidare med kandidaturen.

Några av alla arrangörer under Sveriges första Biosfärfestivalen 2021.

Walk n talk på temat Spåren i landskapet.

Jämförelser av fötter och fotspår. Foto: GEOKIDS

GEOKIDS

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2020-970
Projektnamn i ansökan	GEOKIDS - Ett kvalitetssäkrat naturnära lärande på temat geologi
Projektägare	GeFo Skåne Ekonomisk förening
Samarbetspartners	Kiviks Museum, Kulturtrampet, Lunds universitet, Högskolan i Skövde, Studieförbundet samt företag, föreningar, kommuner och skolor i närområdet
Projektperiod	2020-03 – 2022-05
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.geokids.se
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2020-04-23
Urvalskriterier	235 poäng
Styrelsens motivering: LAG-styrelsen anser att projektet har goda förutsättningar att inkludera och gynna samtliga sektorer. Dessutom finns det ett helhetstänk med tydliga målsättningar som, med hjälp av bred erfarenhet, tyder på att projektet kan få genomslagskraft och tillföra något till hela leaderområdet. Projektet innebär nya möjligheter för utomhuspedagogik med digitala hjälpmedel. Andrarums Alunbruk är en gömd pärla som förtjänar varsam uppmärksamhet och som kan lära oss mycket utav vårt geologiska arkiv samt inspirera till social och ekologisk hållbarhet.	

Samling kring stenarna. Foto: GEOKIDS

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	135 893	134 618
Offentligt stöd från LAG	66 932	66 932
Total finansiering	202 825	201 550
IDEELLA INSATSER (kr)		
Ideellt arbete	95 920	284 240
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>		
Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1	3
Antal unga deltagare i projekt	30	46
Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	0,25	0,5
Antal projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong	1	1
Antal tillgänglighetsprojekt	1	1
Antal organisationer som får stöd	3	3
Antal nya produkter och tjänster	2	5
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	2	6
Antal samarbeten med universitet/högskolor	2	2
Antal arrangerade utbildningar	2	3
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	40	73

Genom att förstå de processer som skapat vårt landskap, den miljö vi lever i och de naturresurser vi har, kan man få en djupare insikt om varför klimatet förändras och vilka konsekvenser det får.

Om projektet

Projektgruppen ville på ett roligt, lärorikt och naturnära sätt ge barn och unga samt deras vuxna ledare en inblick i sambanden mellan geologiska processer, klimatets förändringar samt en förståelse för geologisk tid och livets utveckling.

De ville ge dem ett verktyg att närma sig dessa stora och komplexa frågor och samtidigt öka kunskapen om geologiska resursers betydelse, förr, nu och i framtiden för lokalsamhällets utveckling, industrihistoria och kulturarv.

Aktiviteter

I samverkan med flera andra aktörer och experter arbetade projektgruppen fram ett lärandekoncept på temat geologi. Dels med naturnära aktiviteter och dels med ett utbildningsmaterial som finns i två varianter. Ett för skolpedagoger och ett annat anpassat för turistaktörer. Målgruppen är barn i 10-12 årsåldern. Konceptet testades i projektet och resulterade i ett underlag för spridning och vidareutveckling.

Det togs fram en logotyp och ett par geologiska tecknade karaktärer. Bland annat Geo, en ung och könsneutral person som stolt bär ett emblem med kännetecknet för bergarten Basalt och ett fotspår från en dinosaurie. Geo pryder givetvis den informationsbroschyr och det diplomeringsunderlag som också togs fram.

Det genomfördes tre testomgångar med barn på två olika platser, i Andrarum samt i Karakås utanför Kivik. Slutligen tog man fram en folder samt en beskrivning för hur GEOKIDS passar in i skolans läroplan, en lärarhandledning.

Resultat

Alla projektmål uppnåddes eller överträffades. Tack vare projektet skapades nya samarbeten och gamla förstärktes. En plan för det fortsatta arbetet togs fram, vilket sin tur ledde till ett nytt arbetstillfälle. Geoforum Skåne, men även andra aktörer, har getts nya besöksmål och nya affärs- och utvecklingsmöjligheter.

Projektet var ett första steg i en större vision där det i slutmålet också ingår digitala komponenter och/eller ett data-spel. Även om materialet ännu bara används analogt och i muntlig form är det förberett för en vidareutveckling in i den digitala världen.

Deltagare, i projektet men även i framtiden, får en förståelse för hur jorden förändrats genom de 4 600 miljoner år den existerat. Detta kan hjälpa dem att förstå aktuella begrepp såsom hållbarhet, klimat, förnybara och ändliga resurser.

Foto: GEOKIDS

Projektteamet Margareta Hjelmqvist, BrittMarie Eriksson och Henrik Djerf vid Arkelstorpsviken. Foto: Annelie Worgard

EN VIK I SJÖRIKET SKÅNE – ARKELSTORPSVIKEN

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2018-832
Projektnamn i ansökan	EN VIK I SJÖRIKET SKÅNE- Åtgärdsplan för hållbar/ tillgänglig Arkelstorpsvik med kunskap om näringsämnes ursprung/sediments ålder/innehåll, tillförsel av näringsämne/ omfattning, ekosystemtjänster
Projektägare	Oppmanna Vånga Bygderåd
Samarbetspartners	Bromölla, Kalmar, Kristianstad och Osby kommuner, Skräbeåns Vattenkommitté, Ivösjöns och Oppmannasjöns Fiskevårdsföreningar, Arkelstorps Scoutkår, Arkelstorps Båtklubb, Högskolan Kristianstad, Linnéuniversitetet i Kalmar, Länsstyrelsen Skåne, Vattenriket Kristianstad, Rädda Immeln, Forskare, Företag och Kustråd i Samverkan för Hanöbukten, Marint Centrum Simrishamn, Nordöstra Skånes Fågelklubb samt flera lokala markägare, företag och föreningar
Projektperiod	2018-10 – 2020-09
Fond	Havs- och fiskerifonden
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt
Information	www.sjoriketskane.se/arkelstorpsviken
STYRELSENS BEDÖMNING	
Beslutsdatum	2018-06-19
Urvalskriterier	302 poäng
Styrelsens motivering: LAG anser att projektet i hög grad bidrar till att uppfylla målen i den lokala utvecklingsstrategin genom att undersöka om och i så fall hur ändliga näringsämne i sjösediment kan återanvändas. Projektets aktiviteter bidrar även till ökat natur- och miljöintresse för befolkningen i det berörda området.	

FINANSIERING (kr)	Budget	Utfall
Projektstöd från EU-fond	1 472 941	1 457 964
Offentligt stöd från LAG	725 479	718 102
Total finansiering	2 198 420	2 176 066
IDEELLA INSATSER		
Ideellt arbete	659 560	1 391 080
Ideella resurser	0	26 400
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>		
Antal samarbeten	1	19
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	200	1 135
<i>Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt</i>		
Antal miljöprojekt	1	1
Antal nya produkter och tjänster	3	3

Arkelstorpsviken. Foto: BrittMarie Eriksson

Det finns ett oerhört engagemang för bygden, Arkelstorpsviken och för vårt projekt. Inte sällan dök det upp dubbelt så många deltagare än vad vi hade budgeterat för på våra aktiviteter.

Om projektet

Syftet var att samla in kunskap och underlag till en åtgärdsplan för Arkelstorpsviken som under årens lopp hade blivit allt grundare på grund av ansamlad och illaluktande sediment.

Aktiviteter

Under projektet gjordes två provtagningar i månaden, vilka följdes upp med en analys och rapport. Engagerade ideella krafter gjorde dagliga flödesmätningar under ett års tid.

Det arrangerades tematräffar, rundvandringar, utbildningar och informationsträffar för vattenråd, fiskare, markägare, lokala företagare, bybor och andra intresserade. Man ordnade också med provtagningsutbildningar och temadagar för barn och ungdomar.

Vidare så genomfördes en rad olika workshops kring bland annat ekosystemtjänster, våtmarker och utomhusmatlagning samt en BioBlitz (en 24 timmar lång biologisk inventering av ett avgränsat område där både experter och amatörer deltar). Projektets alla aktiviteter engagerade totalt 1 135 deltagare.

Man hann även med ett studiebesök hos LIFE SURE-projektet i Kalmar som testat en ny ekologisk och kostnadseffektiv metod för att ta upp och återvinna botten slam.

Projektgruppen bjöds också regelbundet in till exempelvis LRF och Fiskeföreningar för att berätta om projektet och provtagningsresultaten.

Resultat

Projektgruppen kunde snabbt glädjas åt och dra nytta utav ett enormt engagemang och intresse från lokalbefolkningen. Detta projekt, som startade som ett miljöprojekt, kom att avslutas som ett socialt miljöprojekt. Och engagemanget fortsatte även efter projektets slut. Det bildades exempelvis en vandringsgrupp som arrangerar återkommande vandringar med korvgrillning och som parallellt arbetar för en vandringsled runt hela viken.

Projektet resulterade i en populärvetenskaplig och en [teknisk slutrapport](#), båda med en rekommenderad [åtgärdsplan](#), vilken har förankrats i såväl Kristianstads kommun som på Länsstyrelsen Skåne. Man tog även fram tryckmaterial som till exempel en [folder om Ekosystemtjänster](#) med en karta över Arkelstorpsviken, en [rapport med resultatet från den genomförda BioBlitzen](#) samt en [utvärderingsrapport](#).

Vid projektets slut anmälde många markägare kring Arkelstorpsviken in mark som var lämplig till att anlägga våtmarker på och Skräbeåns vattendrag, Kristianstads och Bromölla kommun arbetade med att söka stöd för att konstruera dessa våtmarker.

Aktiviteter kring Arkelstorpsviken; korvgrillning och vattenmätning. Foto: Lottene Greensalade

Helena Kurki, verksamhetsledning och innovationsrådgivning och Clara Lövénhamm, kommunikation och administration. Foto: Heber Teixeira/Dexera

INNOVATIONS CENTER

för landsbygden

INNOVATIONSCENTER FÖR LANDSBYGDEN

Om projektet

Syftet är att bygga ett nav med information och kunskaper som kompletterar kommunernas näringslivsverksamhet. För en ökad innovationskraft och därmed en ökad tillväxt bland landsbygdsföretag. Projektet förväntas också bidra till en förändrad uppfattning om landsbygdens utmaningar och potential.

Status vid uppföljning i december 2022

Innovationscenter för landsbygden är nu en etablerad verksamhet och fortsätter att agera nod för innovation, omställning och utveckling.

Arbetsmodellen utgör följande tre ben:

1. stödja, stötta, slussa,
2. stimulera idéskapande samt
3. samordna och skapa möjligheter.

Det kan till exempel innebära företags- eller innovationsrådgivning med slussning. Men även aktiviteter och kommunikationsinsatser för att stimulera idéskapande.

Man arbetar också med att koppla ihop landsbygdsföretagare med akademien och att tillgängliggöra olika stödsystem som oftast finns i stadsmiljöer.

Projektgruppen har deltagit i flertalet lokala och nationella konferenser, som deltagare men också som föreläsare och inspiratör kring innovation.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2016-1986	
Projektnamn i ansökan	Innovationscenter för landsbygden sydöstra Skåne	
Projektagare	Sjöbo kommun	
Samarbetspartners	Simrishamns, Tomelilla och Ystads kommun, Sparbanken Skåne, Region Skåne, Tillväxt Syd, SLU Alnarp, Krinova, Almi, Nyföretagarcentrum Syd, Europa Direkt Sydskåne, LRF	
Projektperiod	2016-07 – 2023-05	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader	
Information	www.innovationscenter.se	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond		2 463 636
Offentligt stöd från LAG		1 088 432
Offentligt stöd från Region Skåne		125 000
Total finansiering		3 677 068
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2022-12
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader		
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Antal samarbeten	6	65
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	220	757
Antal nyskapade arbetstillfällen	4	5
Antal nya produkter och tjänster	12	11
Antal skapade företag	4	7
Antal arrangerade utbildningar	0	30
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet		
Antal unga deltagare i projekt	120	145

Fotoramar och solstolar utplacerade i staden, båda exempel på aktiviteter som spånats fram i fokusgrupperna. Foto: Mitt Simrishamn

MITT SIMRISHAMN

Om projektet

Syftet är att genom Svenska stadskärnors affärsutvecklingsmodell (BID-modellen), kompetensförsörjning och erfarenhetsutbyten skapa en plattform för en stabil och långsiktig utveckling av Simrishamn, där offentlig, privat och ideell sektor i en organiserad samverkan tillvaratar varandras intressen och kompetenser och skapar en gemensam målbild för Österlens "huvudstad".

Status vid uppföljning i december 2022

En nulägesanalys har tagits fram och det har bildats fyra fokusgrupper med tjänstepersoner, politiker, fastighetsägare, näringsidkare, privatpersoner och aktiva inom föreningslivet som arbetar inom olika områden. Klar finns även en affärsplan med gemensamma mål, långsiktiga samarbetsavtal, ansvarsfördelning och en handlingsplan. En rad aktiviteter i handlingsplanen är redan genomförda.

Det har arrangerats kurser i sociala medier för aktörer som vill bli bättre på att nyttja dessa i sin marknadsföring. Även kurser kring foto och film och start av webshop har genomförts. En webbplats har lanserats och man har genomfört en enkät kring hur en gemensam digital kommunikationsplattform skulle kunna se ut.

Mitt Simrishamn har fått ett hedersomnämmande av Svenska Stadskärnor för en stad med nytänkande, innovation och kreativitet och kom på en delad andraplats i Årets Stadskärna 2022.

Projektgruppen ser redan positiva effekter så som en stärkt sammanhållning med bättre förståelse för varandras verksamheter och en förbättrad kommunikation.

PROJEKTFAKTA			
Journalnummer	2019-3922		
Projektnamn i ansökan	Mitt Simrishamn		
Projektagare	Samverkansorganisationen Mitt Simrishamn Ekonomisk förening		
Samarbetspartners	Simrishamns kommun och dess näringsidkare, fastighetsägare och föreningar		
Projektperiod	2019-05 – 2023-10		
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling		
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader		
Information	www.mittsimrishamn.se		
BUDGET (kr)			
Projektsöd från EU-fond			635 610
Offentligt stöd från LAG			313 062
Privat finansiering från fastighetsägare			100 000
Total finansiering			1 048 672
INDIKATORER		Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2022-12
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader			
Antal samarbeten		10	9
Antal arrangerade utbildningar		2	4
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder		100	81
Antal nyskapade arbetstillfällen		1	0
Antal skapade företag		1	0
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet			
Antal aktörer som provat nya finansieringsmöjligheter		5	7
Antal utvecklade eller testade nya lokala finansieringsmöjligheter		1	1
Antal tillgänglighetsprojekt		1	1
Antal fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga		0	2

Garvningsstrummar i trä på ett garveri i Sebis, Rumänien. Foto: Kristoffer Isak Patrén

SATELLITSKINN

Om projektet

Syftet med detta projekt är att minska på avfallet för slakterier och jägare genom att tillvarata skinnen. Mindre slakterier har idag inte möjlighet att hantera skinnen och uppköparna har inte kapacitet att handla med de mindre slakterierna.

Efter projektets slut förväntas resultatet kunna gagna slakterier och vilthanteringsanläggningar i Sverige och företaget kommer förhoppningsvis att expandera.

Status vid uppföljning i december 2022

Kontakt med slakterier, vilthanteringsanläggningar och garverier har etablerats, men också med organisationer inom textil-, mode-, heminrednings- och hantverksbranschen. Slakterier och vilthanteringsanläggningar i regionen har visat sig vara positiva till att ta tillvara på skinnen och velat medverka i projektet.

Projektledaren har besökt labb och garverier i Rumänien och Polen för att utarbeta en miljövänlig och helt kromfri garvningsprocess. Skinnen, som har garvats vegetabiliskt, blir nedbrytbara, får en väsentligt längre hållbarhet och bidrar till mindre påverkan på miljön än vid kromgarvning.

Det har även tagits fram prototyper för tillverkning av till exempel jackor, byxor och inredningsklädsel, vilka också har provtillverkats.

Parallellt har en affärs- och marknadsplan arbetats fram som bland annat beskriver produktens hållbarhet och ekonomiska gångbarhet.

Framöver ska skinnen visas upp och säljas, först som en test på ett par utvalda ställen. Projektet ska slutredovisas under 2023.

PROJEKTFAKTA			
Journalnummer	2019-2698		
Projektnamn i ansökan	Cirkulär ekonomi på landsbygden i sydöstra Skåne – Satellitskinn		
Projektagare	Kristoffer Isak Patrén (enskild firma)		
Samarbetspartners	Skånska Jägareförbundets miljöutskott, Malmö Universitet, ett flertal vilthanteringsanläggningar i Skåne samt labb, garverier och tillverkare i Polen och Rumänien		
Projektperiod	2022-02 – 2023-03		
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling		
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader		
Information	www.satellitskinn.com		
BUDGET (kr)			
Projektstöd från EU-fond		200 000	
Egen privat finansiering		86 000	
Total finansiering		286 000	
INDIKATORER		Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2022-12
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader			
Antal testade nya marknader		1	1
Antal företagsutvecklingsprojekt		1	1
Antal nya produkter och tjänster		2	2
Antal samarbeten		7	8
Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)		0,5	0
Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt			
Antal insatser som gynnar biologisk mångfald		1	1
Antal insatser med fokus på kretsloppstänkande		1	1
Antal samarbeten med universitet/högskolor		1	1

I området runt glampingen kan besökarna träffa på får. Foto: Maria Nilsson

NATURUPPLEVELSE RUNT HÖRNET

Om projektet

Detta projekt går ut på att bygga fyra glampingtält i Nedraby för uthyrning. Ett klimatsmart alternativ att tillbringa sin semester på. Syftet är att locka fler familjer ut på landsbygden för att få uppleva en riktigt lantlig och naturnära känsla. En annan målgrupp är människor som behöver återhämtning.

I området kan besökarna vandra längst med Nybroån och få uppleva och möta djur i dess naturliga tillvaro. Fåglar, fiskar, harar, hjortar, rådjur och fasan. I hagarna betar fåren som håller markerna öppna för ett levande landskap och en mångfald av flora och fauna.

I projektet ska det anläggas trädäck, ett utekök, en toalett samt en utedusch. Genom att skapa ytterligare boendemöjligheter förväntas projektet gynna turismnäringen i området och förlänga turistsäsongen. Projektet kan också bidra till att företaget får fler ben att stå på och därför ges större möjligheter att utvecklas och överleva.

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2022-967
Projektnamn i ansökan	Naturupplevelse runt hörnet
Projektägare	Maria Nilsson (enskild firma)
Samarbetspartners	Säsongsboendet Loftet på Kulladahl och grannen Nedrabyhus på Österlen
Projektperiod	2022-11 – 2023-06
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.nedrabygardslamm.se
BUDGET (kr)	
Projektstöd från EU-fond	200 000
Egen privat finansiering	85 764
Total finansiering	285 764
INDIKATORER	
Förväntat målvärde	
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>	
Antal nya produkter och tjänster	1
Antal företagsutvecklingsprojekt	1
Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	1
Antal projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	1
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>	
Antal projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong	1
Antal företag som får stöd	1

Människans bästa vän. Foto: Niklas Forsell

DETEKTION AV FRUKTSKADEGÖRARE MED SPECIALSÖKSHUNDAR

Om projektet

Bakom detta projekt står hundföretaget Byrackaforever som sedan 2017 utbildat specialsökshundar för skadedjur och invasiva arter samt naturvårdshundar. Projektiden framkom i samtal med Kiviks musterier och forskare på SLU kring angrepp i fruktodlingar. Ett problem som behöver upptäckas i ett tidigt stadiet för att stoppa spridning samt smalförvrängning av äpplena. Ett sådant förebyggande arbete skulle förbättra äpplenas kvalitet, fruktodlarnas lönsamhet och bidra till en mer hållbar odling av äpple.

Detta projekt ska därför undersöka hur sökhundar kan användas för att hitta växtskadegörare i äppelodlingar, i första hand på Österlen. Vilka typer av växtsjukdomar kan hundar söka upp och vilka platser och tillfällen är mest lämpliga och effektiva att använda sökhundar på.

Projektet inleds med kunskapsuppbyggnad och studiebesök, tester och framtagning av doftetiketter. Sedan påbörjas en utbildning med åtta sökhundsekipage som kommer att göra testsök både utanför säsong på doftetiketter och i säsong på riktiga odlingar.

Målet är att ta fram en utbildningsmetod och en arbetsmodell som är lönsam för både fruktodlare och hundförare och som kan introduceras på marknaden.

Projektet kommer att vara till nytta för både fruktodlare, musterier och för hundföretagare. Äppelodlarna kan göra stora ekonomiska besparingar, musterierna kan hålla jämn smakkvalitet på sina produkter och hundföretagandet kan växa.

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2022-2040
Projektnamn i ansökan	Detektion av fruktskadegörare med specialsökshundar
Projektägare	Byrackaforever AB
Samarbetspartners	Forskare från Sveriges lantbruksuniversitet, Green Innovation Park, Kiviks Musteri, Äppelriket, hundekipage m fl
Projektperiod	2023-01 – 2024-11
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader
Information	www.byrackaforever.se
BUDGET (kr)	
Projektstöd från EU-fond	616 835
Offentligt stöd från LAG	303 815
Total finansiering	920 650
INDIKATORER	
<i>Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader</i>	
Företagsutvecklingsprojekt	1
Samarbeten	14
Arrangerade utbildningar	1
Nya produkter och tjänster	1
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	8
Skapade företag	2
Samarbeten med universitet/högskolor	1
Förväntat målvärde	

Projektleddare Johan Ljungquist på Gårdsfisk tittar till fiskarna i bassängen. Foto: Petter Gustafsson

LANDBASERAD UPPFÖDNING AV SPORTFISK

Om projektet

Syftet med detta projekt är att säkerställa möjligheten att kunna bedriva sportfiskeanläggningar med smittfri och ätbar fisk samtidigt som Länsstyrelsen ges ett relevant underlag för att kunna hantera nya förutsättningar för sportfisket. Fisken ifråga är Regnbågsloxen, en fisk som kan uppfylla de krav som ställs på en utsättningsfisk men som också har attribut som är viktiga för sportfiskaren – hela fenor, god kondition och bra smak. Intresset för svensk lax är dessutom väldigt stort bland både konsumenter och restauranger.

Status vid uppföljning i december 2022

Gårdsfisk har byggt ett eget system med tekniska lösningar för olika mätningar samt ett labb för undersökningar av fisken, som sköts av SLU.

Projektet fick dock förlängas då den första omgången med fisk dessvärre dog efter ett elektriskt haveri. Men innan dess hann man dock se att fiskarna växer väldigt fort, från 200 gram till ett kilo på ett år. Den största hade hunnit bli 6 kilo. Frånsett olyckan kunde man också se att dödligheten är låg bland fiskarna, utan antibiotika.

Den nya omgången fiskar ska nu undersökas för att upptäcka eventuella sjukdomar och bedömas, som sportfisk och som matfisk. Fisken ska släppas ut och testfiskas av sportfiskare och därefter testas som sushifisk och som rökt fisk, av erkända kockar. Slutligen kommer man att sprida projektets resultat och ge underlaget till Länsstyrelsen.

Fiskekonsulenter i hela Sverige är mycket intresserade av projektet. Ett studiebesök från nio svenska länsstyrelser är inplanerat.

PROJEKTFAKTA			
Journalnummer	2020-3043		
Projektnamn i ansökan	Landbaserad uppfödning av sportfisk för att säkerställa kvalitet och smittskydd		
Projektägare	Scandinavian Aquasystems AB (Gårdsfisk)		
Samarbetspartners	Länsstyrelsen Skåne, Sportfiskarna Skåne		
Projektperiod	2021-03 – 2023-03		
Fond	Havs- och fiskerifonden		
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader		
Information	www.gardsfisk.se		
BUDGET (kr)			
Projektstöd från EU-fond		348 173	
Privat finansiering		171 489	
Total finansiering		519 662	
INDIKATORER		Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2022-12
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader			
Antal nya produkter och tjänster		1	1
Antal samarbeten		3	3
Antal diversifieringsprojekt		1	1
Antal nyskapade arbetstillfällen		1	0

Nätverksmöte med skuggstyrelseledamöterna, här på Ystad Studios Visit Center. Foto: Clara Lövvenhamn

HÅLLBAR EKONOMISK TILLVÄXT PÅ LANDSBYGDEN

Om projektet

Syftet är att komplettera och förstärka Innovationscenter för landsbygden med tillväxtskapande insatser, nya affärsmodeller, uppväxlad samverkan och genom att skapa en ännu tydligare koppling mellan stad och landsbygd.

Status vid uppföljning i december 2022

Projektet löper på enligt plan och tack vare samarbete med andra aktörer kan insatserna optimeras och förlängas och får därmed en större effekt. Nedan följer ett axplock av de aktiviteter som genomförts.

”Växande möten” där man tillsammans med LRF Skåne, SLU Alnarp och Partnerskap Alnarp fokuserat på fyra olika teman: LRF:s forsknings- och innovationsagenda, Nya affärsmodeller, Teknik och AI samt Vatten.

”Fokus Tillväxt” där man tillsammans med Region Skåne och Almi vid tre tillfällen fokuserat på att stötta företagare med en expertpanel från innovationsstödsystemet.

”Skuggstyrelseprogrammet” där man tillsammans med Nyföretagarcentrum Sydöstra Skåne startat upp ett program som matchar företagare med personer i en skuggstyrelse. Ledamöterna, med relevanta kompetenser och erfarenheter, hjälper företagarna med strategiska frågor inom affärsutveckling och tillväxt under en viss tidsperiod.

Seminarier har genomförts tillsammans med kommunerna i sydöstra Skåne på teman som elförsörjning, bildning, Ystad-modellen, Kompetenskompassen och användning av fosfor som återvunnits från reningsverket i Kivik.

Ständigt pågående är webinarier serien ”Vägen till pengarna”, som synliggör kapital- och finansieringsfrågan för företagare och som produceras tillsammans med Europa Direkt Sydskåne och i tätt samarbete med Almi.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2019-2700	
Projektnamn i ansökan	Hållbar ekonomisk tillväxt på landsbygden	
Projektägare	Sjöbo kommun	
Samarbetspartners	Simrishamns, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommun, Nyföretagarcentrum, Europa Direkt Sydskåne, Almi, LRF, SLU Alnarp, Region Skåne med flera	
Projektperiod	2020-01 – 2023-04	
Fond	Regionala utvecklingsfonden	
Insatsområde	Närproducerat och nya lokala marknader	
Information	www.innovationscenter.se	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond		799 989
Offentligt stöd från LAG		394 025
Total finansiering		1 194 014
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2022-12
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader		
Antal företag i samarbeten	10	33
Antal företag som får stöd	10	34
Antal organisationer som får stöd	2	1
Antal nya produkter och tjänster	2	3
Antal testade nya marknader	2	3
Antal arrangerade utbildningar	4	14
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	60	374
Antal företagsutvecklingsprojekt	1	1
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet		
Antal företag som får stöd	10	25
Antal organisationer som får stöd	1	0
Antal arrangerade utbildningar	2	6
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	100	323

BILDTEXT! Foto: Cristian Newman/Unsplash

FIKA FÖR LIVET!

Om projektet

Syftet är att höja kunskapen kring mat, måltider och hälsa för den äldre befolkningen i leaderområdet. Målet är att mota den undernärsproblematik som finns bland våra äldre. En problematik som inte bara innebär ett personligt lidande och oro samt påfrestningar för anhöriga men som också kräver onödiga resurser från vård och omsorg och innebär omfattande samhällsekonomiska kostnader.

Genom lustfyllda och engagerande föreläsningar, som grundar sig i Livsmedelsverkets nya kostråd för personer över 65 år, vill projektet bidra till att fler seniorer får möjlighet att hålla sig välnärda en längre tid och bibehålla sin självständighet med en högre livskvalitet samt i en förlängning även minska en del av kostnaderna för undernäring.

Status vid uppföljning i december 2022

Pandemin medförde dessvärre att många föreläsningar fick ställas in och flyttas fram. Detta innebar också att projektet stod på paus under en längre tid och fick förlängas.

Fram till december 2022 har 172 personer deltagit på någon av föreläsningarna i Lövestad, på Erikslunds bygdegård i Ystad, i Smedstorp och i Tomelilla.

Under våren 2023 är föreläsningar inbokade i bland annat Borrbj, Hammenhög, Simrishamn, Sjöbo och Skillinge.

Projektet har väckt stort intresse, särskilt efter en artikel i Ystads Allehanda. Deltagare från föreläsningarna har hört av sig och meddelat att de börjat följa råden. En deltagare beskriver sin upplevelse "Detta var den bästa föreläsningen jag har varit på, nu får jag äta hur mycket jag vill för tanten där hemma." En annan säger "Det här var så annorlunda, utan pekpinnar och lustfyllt."

PROJEKTFAKTA			
Journalnummer	2019-2693		
Projektnamn i ansökan	Fika för livet! En lättsam föreläsning för seniorer om hälsa och lustfyllda måltider för ett gott liv		
Projektägare	Offentlig Måltid i Sverige AB		
Samarbetspartners	PRO, SPF, Svenska kyrkan, Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystads kommun		
Projektperiod	2019-11 – 2023-10		
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling		
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet		
Information	www.offentligmaltid.se		
BUDGET (kr)			
Projektstöd från EU-fond			200 000
Privat medfinansiering			189 636
Total finansiering			389 636
INDIKATORER		Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2022-12
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader			
Antal samarbeten		22	12
Antal arrangerade utbildningar		20	4
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder		415	172
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet			
Antal arrangerade utbildningar		20	0
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder		415	0
Antal nyskapade arbetstillfällen		0,25	0
Antal företag som får stöd		1	1
Antal nya produkter och tjänster		1	1

Efter en öppen namntävling bytte man namn på biosfärsområdet från Vombsjösjönsänkan till Storkriket. Foto: Per-Erik Larsson, Bildpix

VÅR PLATS I BIOSFÄREN

Om projektet

Området kring Vombsjösjönsänkan kandiderar till att bli ett UNESCO biosfärområde. Den svenska kommittén för biosfärområden har dock pekat på att de vill se en utveckling av besöksplatser i området. Detta projekt ska därför engagera lokala aktörer och intressenter för att tillsammans med kommunerna Lund, Sjöbo och Eslöv lägga grunden för en hållbar plats- och destinationsutveckling av området.

Projektet kommer att arbeta utifrån ”[Handbok för hållbar turismutveckling i världsarv och kulturmiljöer](#)” som tagits fram av Tillväxtverket, Riksantikvarieämbetet och Region Dalarna. Det handlar bland annat om att engagera lokalsamhället, etablera dialog, skapa samsyn, identifiera platsens historia och möjligheter, kommunicera områdets höga värden och skapa lokal förankring. En grundförutsättning i plats- och destinationsutvecklingen är att styra besöksflöden och beteenden för att göra upplevelsen så bra som möjligt samtidigt som områdets närmiljö, boende och naturvärden tas i beaktande.

Några av målen i projektet är att utveckla några utvalda besöksplatser, hjälpa aktörer i området att öka tillgängligheten till området och förstärka besökarnas kunskap om området.

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2022-2041
Projektnamn i ansökan	Vår plats i biosfären
Projektägare	Lunds kommun
Samarbetspartners	Leader Lundaland, Sjöbo, Lund och Eslövs kommuner, Coompanion Skåne, Kulturdimensionen AB, Länsstyrelsen Skåne
Projektperiod	2022-11 – 2024-06
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.storkriket.se
BUDGET (kr)	
Projektstöd från EU-fond	855 773
Övrig offentlig resurs	421 500
Total finansiering	1 277 273
INDIKATORER	
Förväntat målvärde	
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet	
Antal utvecklade eller testade nya lokala finansieringslösningar	1
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	5
Antal tillgänglighetsprojekt	1
Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	3
Antal projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong (juli-augusti)	1
Antal företagsutvecklingsprojekt	1
Antal nya produkter och tjänster	3

Natursköna trakter kring Vollsjo. Foto: Malin Myrén

SÄKRA SLINGAN I VOLLSJÖ

Om projektet

Projektet går ut på att uppföra en tillgänglig, trygg och säker vandrings- och ridslinga om 6,5 kilometer i Vollsjo. Syftet är skapa bättre förutsättningar för vandring och ridning samt att öka trafiksäkerheten för både trafikanter, gående och ryttare. Målgruppen är vandrande och ridande Vollsjobor och besökare.

På sikt vill projektet stötta både friluftslivet och hästnäringen genom förbättrad infrastruktur. Hästnäringen är stor i det blivande biosfärsområdet och näringen har pekats ut som ett viktigt fokusområde av Nationella biosfärkommittén (Unesco). Samtidigt ökar trycket från aktörer med olika intressen: markägare, häst- och hundägare, vandrare, cyklister med flera, och därmed behovet av hållbara lösningar och samverkan för att minska intressekonflikter.

Tanken är att projektet ska vara en pilot som undersöker långsiktig lösning för finansiering, drift och underhåll av slingan och som senare ska kunna appliceras på fler platser i biosfärsområdet Storkriket.

Projektet innehåller aktiviteter såsom förankring med markägare, kommuner och övriga intressenter, studiebesök, framtagande av avtal och skötselplan, utformning, uppförande och invigning av slingan, framtagande av en rapport och guide för framtida slingor samt spridning av resultatet.

PROJEKTFAKTA	
Journalnummer	2022-1031
Projektnamn i ansökan	Säkra slingan i Vollsjo
Projektägare	Coompanion Skåne
Samarbetspartners	Lokala markägare och entreprenörer, Färs Härads ryttaförening, Biosfärsområdet Storkriket och Sjöbo kommun
Projektperiod	2022-11 – 2023-12
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Insatsområde	Kommunikation och tillgänglighet
Information	www.coompanion.se/skane
BUDGET (kr)	
Projektstöd från EU-fond	1 338 393
Offentligt stöd från LAG	659 209
Total finansiering	1 997 602
INDIKATORER	
	Förväntat målvärde
<i>Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet</i>	
Antal tillgänglighetsprojekt	1
Antal fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	1
Antal projekt som syftar till ökad hållbar mobilitet	1
Antal organisationer som får stöd	1
Antal nya produkter och tjänster	1

Uttjanta äppelodlingar och projektledarna Helena Edman och Fabian Mebus. Foto: Helena Edman

NYTT LIV I ÖSTERLENS GAMLA ÄPPELODLINGAR

Om projektet

Syftet är att ta fram nya användningsområden för Österlens äldre fruktodlingar som inte längre är intressanta ur ett produktionsperspektiv. Samtliga åtgärder ska bidra till ökad biologisk mångfald och kulturmiljövård samt bevarat biologiskt kulturarv. Projektet ska gynna markägare, boende och entreprenörer och bidra till att utveckla turismen och stärka Österlen som varumärke.

Status vid uppföljning i december 2022

Projektgruppen har tagit fram en [kunskapssammanställning](#) om fruktträds betydelse för biologisk mångfald och kartlagt samtliga fruktodlingar i Simrishamns kommun. De har påbörjat fältbesök vid de äldre odlingarna med klassificering och bedömning av olika värden. Med hjälp av Simrishamns kommun läggs dessa värden in i olika skikt i en digital karta (GIS). När inventeringen är klar kommer utvalda markägare erbjudas individuell rådgivning för att diskutera tänkbara användningsområden och framtida skötsel.

Olika modeller testas på tre olika försöksområden, inledningsvis med eldning för att få bort ris och gammalt gräs och för att magra ut marken och gynna ängsfloran. Träden beskars och slätter genomförs under sensommaren.

Framöver ska projektgruppen genomföra guidningar och kurser för markägare och allmänhet samt en workshop för yrkesverksamma i samverkan med Hantverkslaboratoriet vid Göteborgs Universitet.

Så småningom ska det tas fram en kostnadsschablon för skötsel av äldre fruktodlingar som kommer att underlätta för markägare, kommuner och företagare att kalkylera kring kostnader för framtida skötsel.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2021-1455	
Projektnamn i ansökan	Nytt liv i Österlens gamla äppellundar – för natur och människor	
Projektagare	Levande Landskap (HeFa Landskap & Relationer AB)	
Samarbetspartners	Länsstyrelsen Skåne, Österlens Naturskyddsförening, Hantverkslaboratoriet vid Göteborgs Universitet, Framtidens Natur & Kulturarv, Riksantikvarieämbetet, Simrishamns kommun, Österlens Naturskyddsförening, Äppelriket Österlen, Hushållningssällskapet, Stiftelsen Skånska Landskap samt markägare	
Projektperiod	2022-02 – 2024-11	
Fond	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt	
Information	www.levandelandskap.se	
BUDGET (kr)		
Projektsöd från EU-fond		810 190
Offentligt stöd från LAG		302 363
Offentlig resurs (Länsstyrelsen Skåne, Simrishamns kommun, Riksantikvarieämbetet, Göteborgs universitet)		96 686
Total finansiering		1 209 239
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2022-12
Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet		
Projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong (jul-aug)	1	1
Företag som får stöd	20	0
Organisationer som får stöd	5	0
Nya produkter och tjänster	5	1
Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt		
Miljöprojekt	1	1
Insatser som gynnar biologisk mångfald	4	3
Samarbeten med universitet/högskolor	1	1
Aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	3	3
Arrangerade utbildningar	4	0
Deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	75	0

Projektledarna Magnus Böklin och Jesper Björk Rengbrandt utför reduktionsfiske, eller vårdfiske. Foto: Hans Runesson

HÅLLBAR SJÖMAT GENOM VÅRDFISKE

Om projektet

För att förbättra vattenkvaliteten och den ekologiska statusen i övergödda sjöar genomförs reduktionsfiske, eller vårdfiske. Syftet med detta projekt är att undersöka möjligheten att tillvarata den fisk som fiskas upp ur dessa övergödda sjöecosystem. Fisken, främst mört och brax, går idag i huvudsak till biogasproduktion. Samtidigt importeras mer än 70 % av den sjömat som äts i Sverige.

Projektet ska resultera i en rapport, ett underlag, för hur en optimal livsmedelskedja för fisken skulle kunna se ut. Med hållbara sätt att hantera fisken, från sjö till bord. Ett nytt, gott och klimatsmart alternativ till andra livsmedel.

Status vid uppföljning i december 2022

Då fisken utgör en helt ny marknad i Sverige har projektgruppen gjort studiebesök hos fiskare och fabriker i Finland, där mört och brax äts i större utsträckning.

De har även haft löpande kontakt med underkonsulter inom bland annat energi, vatten, avlopp, kvalitetssäkring och förpackning för att tillsammans ta fram en plan för lokala fabriker för produktion. Fabriker som under lågsäsong eventuellt kan hyras ut till lokala odlare och jordbrukare. För själva fisket designar och bygger projektledarna, som också är yrkesfiskare, sina egna redskap.

Parallellt har projektgruppen analyserat marknaden och intervjuat dagligvaruhandeln för att befästa att det finns en marknad för produkterna. Man har också föreläst och hållit i smakprovningar för till exempel fiskevårdsföreningar och gymnasieskolor.

Kvar att göra i projektet är att genomföra ytterligare föreläsningar samt att samla alla delar i en slutrapport som väntas vara klar i mars 2023.

PROJEKTFAKTA		
Journalnummer	2021-1422	
Projektnamn i ansökan	Hållbar sjömat genom vårdfiske	
Projektägare	Klara Vatten Sverige AB	
Samarbetspartners	Blå Vision AB, Race for the Baltic, Länsstyrelsen Skåne, Kävlingeåns vattenråd, Sjöbo och Kristianstad kommun, Oppmannasjöns och Råbelövssjöns Fiskevårdsområde, Sövde Byalag, WSP Sverige samt yrkesfiskare och företagare i Finland	
Projektperiod	2022-03 – 2023-03	
Fond	Havs- och fiskerifonden	
Insatsområde	Naturvärden och grön och blå tillväxt	
Information	www.klaravatten.se	
BUDGET (kr)		
Projektstöd från EU-fond		850 683
Offentligt stöd från LAG		418 993
Total finansiering		1 269 676
INDIKATORER	Förväntat målvärde	Uppnått målvärde 2022-12
Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader		
Antal samarbeten	1	10
Antal nya metoder och system för kompetensöverföring	1	0
Antal nya produkter och tjänster	1	0
Antal skapade företag	1	0
Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt		
Antal miljöprojekt	1	1

SLUTORD

Ännu ett år har gått och under året har nio fantastiska projekt avslutats samtidigt som åtta nya projekt har beviljats. Trycket på såväl leaderkontoret som Jordbruksverket har varit otroligt högt i och med att vi tilldelades nya medel. Målet vi satte upp i början av året var att den nya tilldelningen skulle beslutas under året, vilket vi nästan kom i hamn med. Det höga trycket har dessvärre bidragit till att Jordbruksverket har haft väldigt långa handläggningstider som bidragit till svårigheter med likviditeten för vissa av våra pågående projekt. De projekt som LAG-styrelsen beviljade har också fått väntat länge på sina beslut om stöd från Jordbruksverket, vilket har bidragit till de att inte kunnat starta enligt planen. Vi har tillsammans med de andra leaderområdena i Sverige och LUS (Lokal Utveckling Sverige) påtalat orimligheten i de långa handläggningstiderna och lyft vad det innebär för såväl våra stödsökanade som våra stödmottagare. Det är glädjande att i slutet av året lyckades Jordbruksverket arbeta ifatt och handläggningstiderna är nästan nere på 90 dagar, som är deras ambition.

Under året har vi också arbetat hårt med att färdigställa den lokala utvecklingsstrategin för den kommande programperioden som kommer att starta under våren 2023.

Kristin Sjövall
Verksamhetsledare
LEADER Sydöstra Skåne

För den nya strategin har ett nytt leaderområde bildats, Leader Östra Skåne som innefattar kommunerna; Simrishamn, Tomelilla, Ystad, Bromölla, Hässleholm, Kristianstad, Perstorp, Osby och Östra Göinge. Under hösten arrangerades en föreningsstämma och Leader Östra Skånes första styrelse valdes och efter startbeslutet från Jordbruksverket kommer den nya organisationen att byggas upp.

LEADER Sydöstra Skåne går nu in i en ny fas där vi kommer att fokusera på att avsluta programperioden. Vi kommer att stödja de pågående projekten samtidigt som vi behöver sätta fokus på uppföljning och utvärdering.

Jag vill passa på att tacka de aktörer som driver och har drivit projekt, vår LAG-styrelse och våra medfinansierare för ett gott samarbete. Det är NI som gör det möjligt! Tillsammans utvecklar vi sydöstra Skåne och skapar en attraktiv och konkurrenskraftig landsbygd.

Prenumerera på våra digitala nyhetsbrev för nyheter, uppdateringar och tips!
www.leadersydostraskane.se/nyheter/nyhetsbrev

LEADER Sydöstra Skåne

802496-4218

Tobaksgatan 11

271 41 Ystad

info@leadersydostraskane.se

www.leadersydostraskane.se

Facebook: @leadersydostraskane

Instagram: @leadersydostra

LinkedIn: LEADER Sydöstra Skåne

Lokalt ledd utveckling

LEADER

SYDÖSTRA SKÅNE

